

**T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SINIFTA SERGİLEDİKLERİ
İSTENMEYEN DAVRANIŞLARI GÖSTERME SIKLIKLARI VE BU
DAVRANIŞLARIN EBEVEYN TUTUMUYLA İLİŞKİSİ**

GİZEM CENGİN ÜNÜVAR

**TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. MUSTAFA BAKAÇ**

**MANİSA
2014**

ÖZET

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SINIFTA SERGİLEDİKLERİ İSTENMEYEN DAVRANIŞLARI GÖSTERME SIKLIKLARI VE BU DAVRANIŞLARIN EBEVEYN TUTUMUYLA İLİŞKİSİ

Gizem CENGİN ÜNÜVAR

İlköğretim Anabilim Dalı

Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ekim, 2014

Danışman: Prof. Dr. Mustafa BAKAÇ

Bu çalışmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin ebeveyn tutumu ve istenmeyen davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışmanın örneklemi, Manisa İli' nde kamu ilkokulunda okuyan 403 çocuktan oluşmaktadır.

Verilerin analizi SPSS (20,0) istatistik programı ile yapılmıştır. Karşılaştırma yapmak için “t-testi” ve “tek yönlü varyans analizi”, farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için “Post-Hoc Tukey” testi kullanılmış; davranış puanları ve ebeveyn tutumu arasındaki ilişkiyi görmek için “Pearson korelasyon katsayısı” hesaplanmıştır.

Araştırma sonucuna göre; sınıflarda problem davranışlar az görülmektedir. İlkokulda görülen davranış problemleri şunlardır: gereksiz konuşma, şikayet, parmak kaldırmadan konuşma, dolaşma, başka şeylerle ilgilenme, arkadaşının eşyasını izinsiz alma, yerlere çöp atma, uygunsuz söylemlerde bulunma, fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, uygunsuz oturma, tükürme, duygunun uygunsuz dışa vurumu, ders araç gereçlerini getirmeme, derse gecikme, tepkisiz kalma, sıranın altında yemek yeme, sınavda kopya çekme, altına kaçırma, öğretmenine küsme, grup faaliyetlerinden kaçmaya çalışma, sınıftan aniden çıkıp sınıfa gelmeme, hırsızlık.

“Çocuğun anne ve babadan aldığı iki şey vardır: sevgi ve eğitim” (Kılıçarslan, 2008, s. 65). Sevgi ve eğitim ihtiyacı giderilen çocuk okul kurallarına uyarken, bu ihtiyaçları karşılanmayanlar ise sınıfta istenmeyen davranışlar sergilemektedir. Çocuklar anne babalarını örnek alırlar, daha çok onlarla etkileşimde bulunurlar ve çocuğun ilk sosyalleştiği yer ailesidir. Dolayısıyla problem davranışların temel nedenini ailede aramak lazımdır. Çocuğun sınıftaki problemlerinin çözülmesi çocuğun ailesindeki problemlerin çözülmesine bağlıdır.

Anahtar Kelimeler: İstenmeyen davranış, ana baba tutumu, ilkokul öğrencileri

ABSTRACT

UNWANTED BEHAVIORS OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS IN CLASS THAT EXHIBITS THIS BEHAVIOR DEMONSTRATION OF FREQUENCY AND RELATIONSHIPS WITH PARENTS ATTITUDE

Gizem CENGİN ÜNÜVAR

Department of Primary School Education

Celal Bayar University Social Sciences Institute

October, 2014

Advisor: Prof. Dr. Mustafa BAKAÇ

The purpose of this study is to investigate the relationship between the attitudes of parents and the undesired behaviors of primary school students. The study sample consists of 403 children in first grade reading in public schools in Manisa.

Data analysis was done by using the SPSS (20,0) statistics program. A t test and one way varyans analysis were used for comparison and the Post-Hoc Tukey test was used between groups. Pearson correlation coefficient was calculated to show the relationship between behavioral scores and attitudes of parents.

According to the results of the study, the behavior problems are seen very little in class. These are the behavior problems observed in primary school; unnecessary speaking, complaining, speaking without raising hand, going a round in class, paying attention to different things, taking the personal belongings of friends without permission, throwing trash a way, undesired speech, physical violence, psychological violence, inappropriate sitting, spitting, expressing senses an inappropriate style, not bringing class materials, being late to class, remaining unresponsive, eating under desk, cheating in exams, incontinence, sulking to teacher, trying to escape from group activities, suddenly leaving class, stealing.

There are two things that the children learn from their mother and father; love and education (Kılıçarslan, 2008, s. 65) these are required for the students to obeying the school rules, if these needs are not met, they will exhibit undesirable behavior in the classroom. Children take their parents as an example, The Family is where the child's early socialization takes place. There is a need to look for the cause of behavior problems in the family. Solving problems in child's class depends on The Child's Family

Keyword: unwanted behavior, attitudes of parents, elementary school students.

T.C.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “İlkokul öğrencilerinin sınıfta sergiledikleri istenmeyen davranışları gösterme sıklıkları ve bu davranışların ebeveyn tutumuyla ilişkisi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

15/10/2014
GİZEM CENGİN ÜNÜVAR

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 22/09/2014 tarih ve 19/7 sayılı toplantısında oluşturulan jürimiz tarafından Lisans Üstü Öğretim Yönetmeliği'nin 24. Maddesi gereğince Enstitümüz İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi Gizem CENGİN ÜNÜVAR'ın "İlkokul Öğrencilerinin Sınıfta Sergiledikleri İstenmeyen Davranışları Gösterme Sıklıkları ve Bu Davranışın Ebeveyn Tutumuyla İlişkisi" konulu tezi incelenmiş ve aday 20/11/2014 tarihinde saat 17.00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 45... dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerinin sorduğu sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin,

BAŞARILI olduğuna		☒	OY BİRLİĞİ	☒
DÜZELTME yapılmasına	*	☐	OY ÇOKLUĞU	☐
RED edilmesine	**	☐	ile karar verilmiştir.	

* Bu halde adaya 3 ay süre verilir.

** Bu halde adayın kaydı silinir.

BAŞKAN
Prof. Dr. Mustafa BAKAÇ
(Danışman)

ÜYE
Yrd. Doç. Dr. Ahmet YUMUŞAK

ÜYE
Yrd. Doç. Dr. Süleyman SARIBAŞ

	Evet	Hayır
*** Tez, burs, ödül veya Teşvik prog. (Tüba, Fullbright vb.) aday olabilir	☐	☐
Tez, mutlaka basılmalıdır	☐	☐
Tez, mevcut haliyle basılmalıdır	☐	☐
Tez, gözden geçirildikten sonra basılmalıdır.	☐	☐
Tez, basımı gereksizdir.	☐	☐

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin ebeveyn tutumu ve istenmeyen davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Böyle bir çalışma istenmeyen davranışları sergileyen çocukları kazanmamıza, öğretmenin sınıf yönetimini sağlamasına ve bu çocukların ailelerinin bilinçlenmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca bu çalışma, ilkokul öğrencilerinin katılımıyla olduğu için eğitimde ilkokul düzeyinde problem davranışlarla ilgili yapılan diğer çalışmalardan farklıdır.

Çalışmalarında desteğini esirgemeyen Tez Danışmanım Sayın Hocam Prof. Dr. Mustafa BAKAÇ'a, Sayın Hocam Yard. Doç. Dr. Ahmet YUMUŞAK'a, Sayın Hocam Yard. Doç. Dr. Süleyman SARIBAŞ'a, derslerinde tezimi yazmamda katkı sağlayacak bilgileri edindiğim Sayın Hocam Yard. Doç. Dr. Abdurrahman İLGAN'a; bu zorlu dönemde bana inanan, ilerlemem için motive eden, hoşgörüsünü esirgemeyen eşime; derslere gelmemden tez savunmamı verene dek her anımda yanımda olan, çalıştığım zamanlar kızıma yanında olmadığımı hissettirmemeye çalışan, bana kendimi her zaman şanslı hissettiren, fedakar anne ve babama; tecrübelerinden yararlandığım ablalarıma; Sayın Müdürüm Şerif KARAGÖZ'e; meslektaşlarım Sevde ELDEM'e, Mustafa BAĞYAPAN'a ve Seyfullah ŞİMŞEK'e teşekkür ederim. Bu çalışmamı da hayatıma anlam katan, mücadelem için nedeni olan kızım Özgü Alya ÜNÜVAR'a armağan ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
YEMİN METNİ	iv
TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
1:GİRİŞ	1
1.1.Araştırmanın Amacı.....	2
1.2.Problem Cümlesi.....	2
1.3.Alt Problemler.....	3
1.4.Önem.....	3
1.5.Sayıtlılar.....	4
1.6.Sınırlılıklar.....	4
1.7.Tanımlar.....	4
2: KURAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. İlkokul Çocuğunun Gelişim Özellikleri.....	5
2.1.1. 6-9 Yaş Gelişim Özellikleri.....	5
2.1.1.1.Fiziksel Gelişim.....	5
2.1.1.2.Sosyal ve Duygusal Gelişim.....	6
2.1.1.3.Bilişsel Gelişim.....	6
2.1.2. 9-11 Yaş Gelişim Özellikleri.....	7
2.1.2.1. Fiziksel Motor Gelişim.....	7
2.1.2.2. Sosyal ve Duygusal Gelişim.....	7
2.1.2.3. Bilişsel Gelişim.....	8
2.2. İlkokul Çağı Çocuğunda Görülen Yaygın Sorunlar.....	8
2.3. Değişen Aile Yapısı.....	12

2.4.Problem Davranışlara Ailenin Etkisi	13
2.4.1. Ebeveyn Tutumları	15
2.4.1.1.Aşırı Baskıcı ve Otoriter Tutum	16
2.4.1.2. Reddetme ve İlgisiz Tutum	17
2.4.1.3.Aşırı Hoşgörülü Tutum	19
2.4.1.4.Dengesiz ve Kararsız Tutum	20
2.4.1.5.Aşırı Koruyucu Tutum	21
2.4.1.6.Mükemmeliyetçi Tutum	22
2.4.1.7.Demokratik Tutum	23
2.4.2. Ebeveyn Tutumlarını Etkileyen Faktörler	24
3: YÖNTEM	28
3.1. Araştırma Modeli	28
3.2. Evren ve Örneklem	28
3.3. Veri Toplama Araçları	28
3.4. Verilerin Analizi	29
4: BULGULAR	33
5: TARTIŞMA VE SONUÇ	54
6: ÖNERİLER	60
6.1. Öğretmenlere ve İdarecilere Yönelik Öneriler	60
6.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	60
KAYNAKLAR	62
EKLER	64
ÖZGEÇMİŞ	70

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. İstenmeyen Davranışlar Ölçeği'ne ait faktör analizi sonuçları.....	30
Tablo 2. Alfa ile KMO değeri	32
Tablo 3. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistik sonuçları	33
Tablo 4. Araştırmaya katılan öğrencilerin ve ailelerinin demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistik sonuçları	34
Tablo 5. Tutum ve davranış puanlarının ortalamaları arasındaki korelasyon.....	36
Tablo 6. İstenmeyen Davranışlar Ölçeği'nde yer alan soruların ortalamalarına göre dağılımı	37
Tablo 7. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre öğrencilerin davranış puanlarının ortalamasına ilişkin t testi sonuçları.....	38
Tablo 8. Öğretmenlerin kıdem düzeylerinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması	38
Tablo 9. Öğretmenlerin branşlarına göre öğrencilerin davranış puanlarının ortalamasına ilişkin t testi sonuçları.....	39
Tablo 10. Öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre öğrencilerin davranış puanlarının ortalamasına ilişkin t testi sonuçları.....	39
Tablo 11. Öğrencilerin yaşlarının öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması	40
Tablo 12. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğrencilerin davranış puanlarının ortalamasına ilişkin t testi sonuçları.....	40
Tablo 13. Öğrencilerin babalarının eğitim düzeyinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması	41
Tablo 14. Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması	41
Tablo 15. Öğrencilerin kardeş sayılarının öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması	42
Tablo 16. Öğrencilerin annelerinin mesleğinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması	42
Tablo 17. Öğrencilerin babalarının mesleğinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin	

puanların karşılaştırılması	43
Tablo 18. Öğrencilerin ailelerinin ortalama gelirinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması	43
Tablo 19. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ebeveyn tutum puanlarının ortalamasına ilişkin t testi sonuçları	44
Tablo 20. Öğrencilerin yaşlarının ebeveyn tutumlarına ilişkin puanların karşılaştırılması	45
Tablo 21. Öğrencilerin babalarının eğitim düzeyinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanların karşılaştırılması	46
Tablo 22. Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyinin ebeveyn tutumuna ilişkin puanların karşılaştırılması	47
Tablo 23. Öğrencilerin kardeş sayılarının ebeveyn tutumlarına ilişkin puanların karşılaştırılması	48
Tablo 24. Öğrencilerin annelerinin mesleğinin ebeveyn tutumuna ilişkin puanlarının karşılaştırılması	49
Tablo 25. Öğrencilerin babalarının mesleğinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanların karşılaştırılması	50
Tablo 26. Öğrencilerin ailelerinin ortalama gelirinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanların karşılaştırılması	51
Tablo 27. İlgisiz, otokratik, demokratik tutum puanlarının betimsel istatistikleri.....	51
Tablo 28. İlgisiz, otokratik, demokratik tutum sorularının betimsel istatistikleri.....	52

1. GİRİŞ

Sınıfta eğitim ve öğretimi aksatan, tüm öğrencilerin dikkatini dağıtan ve sınıfın huzurunu bozan, hatta kimi zaman daimi disiplin sorunlarını da beraberinde getiren, diğer öğrenciler arasında da yayılan; kısaca sınıf yönetimine engel olan öğrenci davranışlarına istenmeyen öğrenci davranışları denir. Bu tezde sınıf yönetimine engel olan okul dışı nedenlerden ebeveyn tutumları üzerinde durulmuştur.

Köknel'e (1993) göre "aile belleğe benzetilebilir. Belleğin fiziksel ve kimyasal enerjiiyi belirli kalıplar içine sokması gibi, aile de grup enerjisini belirli kalıplar içinde tutar. Kendisini oluşturan bireylere bu kalıpları benimsetmeye, içinde bulunduğu toplumda bu kalıplarla tanınmaya çalışır" (s. 231). Bu sebeple çocuk ailenin aynasıdır. Ailesinin olumlu olumsuz bütün davranışlarını kendinde taşır. Tepkileri ona benzer. Kendi anne baba olduğunda da çocuğuna istese de istemese de çoğunlukla kendine davranıldığı şekilde davranır.

Çocuk gördüğünü, yaşadığını öğrenir. Alışkanlıklar zamanla davranışa dönüşerek kişilik yapısı olduğundan ailemizin aslında bir yansıması olmamız kaçınılmazdır. Yavuzer'e (1988) göre "okul öncesi dönemde çocuk sosyal bir birey olacağını öğrenirken, aynı zamanda bir modele gereksinim duyar. Kişiliğın oluşumu için gerekli özleştirme aile içindeki yakın üyelerle gerçekleşir" (s. 127).

"Sosyal uyum üzerine yapılan çalışmalar, ailenin çocuk üzerindeki ilk etkilerinin son derece önemli olduğunu göstermiştir" (Kılıçarslan, 2008, s. 58). "Anne, baba, çocuk ilişkisi, temelde anne ve babanın tutumlarına bağlıdır. Çocuklar arasında uyum bozukluğuna neden olan birçok vakaya, yeterli ve uygun olmayan ilk anne-baba-çocuk ilişkilerinin yol açtığı saptanmıştır" (Yavuzer, 1988, s. 132).

"Olumsuz aile tutumlarında ailenin verdiği sevgi yetersiz veya aşırı, eğitim ise gevşek ya da sıkı olmaktadır" (Kılıçarslan, 2008, s. 60).

"Ana-baba tutumları genel olarak şöyle sıralanabilir: (Yavuzer, 1997; Akt: Kaya, Bozaslan, Genç, ss. 209-210)

1. Otoriter Anne-Baba Tutumu,
2. İlgisiz ve Kayıtsız Anne-Baba Tutumu,
3. Serbest Anne-Baba Tutumu (Çocuk Merkezci Aile),
4. Dengesiz ve Kararsız Anne-Baba Tutumu,

5. Aşırı Koruyucu Anne-Baba Tutumu,
6. Mükemmeliyetçi Anne-Baba Tutumu,
7. Kabul Edici, Güven Verici ve Demokratik Anne-Baba Tutumu.”

Kılıçarslan'a (2008) göre “aile üyeleri birbirinden aldıkları mesajlarla kendilerini değerli veya değersiz, güvende veya güvensiz hisseder. Bu durum onların psikososyal ve sosyokültürel konumlarını, işlevselliklerini ve ruhsal durumlarını etkiler” (s. 25).

Çocukların gelişim evrelerini bilmek uygun ebeveyn tutumu için önemlidir. Örneğin iki yaşındaki bir çocuğun bağımsızlık çabalarını şımarıklık diye adlandıramayız. Ona yapabileceği işlerde fırsat vermeliyiz. Aşırı koruyucu tutumumuz çocuklarda bağımlı bir kişilik geliştirir. Çocuklara tutamayacağımız sözler vermemeliyiz. Bu bize olan güveninin kırılmasına neden olur. Onlara tutarsız davranmamalıyız. Hangi davranışlarına nasıl bir tepki vereceğimize karar veremez, dengesiz davranışlar sergiler. Çocukları dinlemeliyiz, fikirleri sormalıyız. Çocuklara öğüt vermek yerine iyi bir model olmalıyız; çünkü çocuk yaşadığını öğrenir. Çocukları birbirleriyle karşılaştırmamalıyız. Bu davranışımız onların hem kendini yetersiz hissetmesine hem de kin duymalarına neden olur. Onları koşulsuz sevmeli, davranışlarını eleştirmeliyiz, kişiliğini değil. Çocuk eğer bir ceza alıyorsa nedenini bilmelidir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, ilkokul öğrencilerinin sınıfta sergiledikleri istenmeyen davranışları gösterme sıklıklarını ve bu davranışların ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

İlkokul öğrencilerinin sınıfta sergiledikleri istenmeyen davranışlarıyla ebeveyn tutumları arasında ilişki var mıdır?

1.3. Alt Problemler

Yukarıda belirtilen problem cümlesine paralel olarak, araştırmanın alt problemleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Öğretmen görüşlerine göre istenmeyen öğrenci davranışları ne sıklıkla sergilenmektedir?
2. Sınıfta öğrenci tarafından sergilenen istenmeyen davranışlar öğretmenin demografik değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. İstenmeyen öğrenci davranışları öğrencinin demografik değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Ebeveynin demokratik, ilgisiz ve otoriter tutum sergilemesiyle istenmeyen öğrenci davranışları arasında bir ilişki var mıdır?
5. Ebeveynin demokratik, ilgisiz ve otoriter tutum sergilemesi öğrencinin demografik değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4. Önem

Vural'a, B (Ed). (2005) göre "Öğrenciler yaşantılarıyla ilgili birçok temel şeyi aile çevrelerinden öğrenirler. Bu onların davranışlarına, inançlarına, iletişim tarzlarına yansır. Okulun belirlenen amaçlarına ulaşması ve çocuğun toplumsallaşmasında okulun ve ailenin eğitim süreçlerinin birbirini bütünlemesi ve tutarlılık göstermesi gerekir" (s.134).

Vural'a, B (Ed). (2005) göre "aile ve okul arasındaki sosyalleşme ve iletişim farklılıklarının bazı çatışmaların çıkmasına neden" olmasıyla (s. 137) hedeflere ulaşmak engellenmekte ve sınıfta huzur kalmamaktadır.

"Anne babaların çocuklarına yönelik tutumlarının sağlıklı olması, büyük ölçüde onların kendi içlerinde barışık, dengeli, huzurlu ve birbirine karşı sevgi ve saygılı olmalarına bağlıdır." (Kılıçarslan, 2008, s. 67). Bu çalışma çocuğun problem davranışlarında ebeveyn tutumunun ve aile profilinin ne kadar etkili olduğunu göstermektedir. Böyle bir çalışma istenmeyen davranışları sergileyen çocukları kazanmamıza, öğretmenin sınıf yönetimini sağlamasına ve bu çocukların ailelerinin bilinçlenmesine katkı sağlayacaktır.

Ayrıca bu çalışma, ilkokul öğrencilerinin katılımıyla olduğu için eğitimde ilkokul düzeyinde problem davranışlarla ilgili yapılan diğer çalışmalardan farklıdır.

1.5. Sayıtlar

1. Araştırmaya katılan öğretmenler kişisel görüşlerini gerçeğe uygun olarak yansıtmaktadırlar.

2. Ölçme aracının geçerliği konusunda başvuru uzman kanıları yeterlidir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma 2013-2014 eğitim öğretim birinci yarıyılı, Manisa İli'nde görev yapan sınıf öğretmenleri ve kamu okullarında okuyan ilkokul öğrencileri ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

İstenmeyen Davranış: “Dersin akışını bozan, hedef davranışlara ulaşmayı zorlaştıran veya engelleyen her davranış” (İLGAR, 2000; Akt: Darçın, 2012).

(<http://zeynepdarcin.blogspot.com.tr/2012/07/sinifta-istenmeyen-davranislarin.html>)

Tutum: “İnsanlara, gruplara, konulara ve nesnelere yönelen olumlu ve olumsuz duyguları ifadede kullanılan duygusal tepki eğilimleridir” (Kılıçcı, 2006, s. 159).

2.KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 İlkokul Çocuğunun Gelişim Özellikleri

2.1.1. 6-9 Yaş Gelişim Özellikleri

2.1.1.1. Fiziksel Gelişim

Bakırcıoğlu'na (2002) göre “bu yaşlarda da erkek çocuklar, kız çocuklara göre daha iridirler. Bunun yanı sıra erkeklerin bedensel güçleri ve etkinlikleri kızlardan daha fazladır. Bu dönemde belli aralıklarla taramalar yapılarak çocukların diş, göz ve kulak sağlıkları korunmalıdır.” (s. 75). Yazı yazmada küçük kasları çok iyi gelişmediği için zorlanırlar. İnce uçlu kalem kullanılmamalı, kuru kalem yerine pastel boyayla resim yaptırılmalıdır; çünkü çok çabuk sıkılırlar. Çok ödev verilmemelidir. Aksi takdirde çocuk okula gelmek istemez. Okuma kitapları bol resimli ve büyük puntolu olmalıdır.

Bu dönemde çocukların süt dişleri değişir. Bakırcıoğlu'na göre (2002) “bu yaşlarda diş bakımı, dengeli beslenme ve süt içme alışkanlığı geliştirilmelidir” (s. 76). Çoğu zaman öğretmenler diş yüzünden problemlerle karşılaşabilirler. Hatta arkadaşlarının dişini çeken öğrencileriniz olabilir. Bu dönemde çocuklar çok hareketlidir, hareketlerini kontrol edemezler.

Bakırcıoğlu'na göre (2002) “bu yaşlarda iki cinsteki oyun ilgisi kesin çizgilerle ayrılıyor. Kızlar, dramatizasyon gösterileri, daha az devinimli, ritmik oyunlar, jimnastik, bale gibi etkinliklere ilgi duyuyorlar. Erkekler ise daha çok spor etkinliklerinden, takım oyunlarından hoşlanıyorlar” (s. 76). “Eğer bu enerji olumlu ve amaca uygun olarak kullanılmazsa, rahatsız edici düzeyde hareket halinde olma, kalem ısırma, tırnak yeme gibi yollarla dışa vurabilir” (http://g.gurses.tripod.com/o_rehberlik.htm).

Resim yapmaktan, resim kesmekten hoşlanırlar. Resim dersini sevmeyen öğrenci yoktur. Genel olarak birinci sınıfta suçiçeği, kabakulak gibi hastalıklar görülür.

2.1.1.2. Sosyal Duygusal Gelişim

Yavuzer'e (1999) göre 6 yaş kritik dönemdir. "Çocuğun okul çağıyla birlikte grup çağına girdiği ve sosyal bilincin arttığı dikkatimizi çeker" (s. 120). Çocuklar bu dönemde sevmek, övülmek, değer görmek isterler. Çocuklar bu dönemde hırslıdır, kaybetmeye tahammülleri yoktur.

Bakırcıoğlu'na (2002) göre öğretmenin beğenmesi, ona ayrı bir güven vermektedir (s. 80). Öğretmenlerinin dediklerine çok önem verirler. Veliler evdeki problemlerini öğretmene söyleyip öğretmenin uyarmasını isteyebilir. Literatüre göre bu davranış doğru değildir. "Evde sevgi ve güvenlik gereksinimi yeterince karşılanmış çocuk toplumsal kurallara uyma istek ve çabası göstermektedir." (Kılıçcı, 1999; Akt: Bakırcıoğlu, 2002, s. 80). Çocuklarda okuldaki başarısızlıktan veya arkadaşları tarafından sevilmemekten dolayı yalan söyleme, hırsızlık, okula gitmek istememe gibi problemler çıkabilir.

Kız çocukları şikayet etmeyi erkek çocuklarından daha çok sever. Erkek çocuklar kızlara vurarak, saç çekerek, onların eşyalarını yerlere atarak tepkilerini gösterirler.

2.1.1.3. Bilişsel Gelişim

Çocuklar bu dönemde somut düşünürler. Bu yüzden yaparak yaşayarak öğrenmesi gerekir. Mutlaka dokunmalıdır, görmelidir. Deneyleri, gözlem yapmayı severler.

Bakırcıoğlu'na (2002) göre "okul başarısının da temeli olan okuma yazma ve aritmetik ile ilgili temel beceriler bu çağın başta gelen gelişim görevleridir. Hayat bilgisinde her fırsatta gözlem, deneylere; aritmetik derslerinde de somut sayma ve işlemlere yer verilerek bu yaşın gereksinimlerinin karşılanması gerekiyor" (s. 76). Korunum kazanmışlardır. Kelime hazineleri artmaya başlar. Öğrenmeye çok heveslidirler. Hayal güçleri çok kuvvetlidir. Hayvanları çok severler. Onlarla ilgili masalları okumaktan hoşlanırlar.

2.1.2. 9-11 Yaş Gelişim Özellikleri

2.1.2.1. Fiziksel Motor Gelişim

Bakırcıoğlu'na (2002) göre “ilk üç sınıf öğrencilerindeki büyüme, dördüncü beşinci sınıflarda yerini daha hızlı büyümeye bırakmaktadır. Kızlar erkeklere göre bir iki yıl önce ergenliğe hazırlandıklarından, kızlarda birdenbire boy artışı ve ikincil cinsel özellikler ortaya çıkmaktadır. Erkekler, çocuk yapılarını korurken, kızlar, daha kadınsı bir yapı geliştirmektedirler” (s. 75). Kız çocukları erkek çocuklarından daha çabuk uzar. Kızlar ergenlik döneminin özelliklerini göstermeye başlar. Dış görünüşlerine önem verirler. Çocuklar spora yönlendirilmelidir.

Bu dönemde küçük kaslar gelişir. Telli müzik aletlerini çalabilirler.

2.1.2.2. Sosyal ve Duygusal Gelişim

Yavuzer'e göre (1999) on yaş kritik dönemdir. “Düzenli, huzurlu ve elde edilen bilgilerin özümsemiği, toplandığı ve dengelendiği bir ara evredir. Bu yaş gerilimin dengelendiği altın bir çağdır. Sosyal ilişkilerinde öğretmeni, arkadaşları ve özellikle annesiyle kurduğu yakın ilişkiler ön plana geçer” (ss. 120-121). Bu dönemde çocuğun kendine güven duyması sağlanırsa ilerideki ergenlik dönemini daha iyi geçirir. Bakırcıoğlu'na (2002) göre “arkadaş seçimi onuncu yaştan başlayarak güçlü bir gereksinime dönüşüyor. Bu gereksinimin yanında zamanla başkaları yer alıyor. Kurallara uyma, bir gruba ait olma ve özverili davranma, çocuğun değerlerini paylaştığı grupla özleşmesini sağlıyor” (s. 81). Beğenilmek ve başarılı olmak, arkadaşları arasında istenilen kişi olmak çok önemlidir. Bir gruba dahil olmak isterler. Sınıfın en bilgili veya en iri çocuğu genelde grubun lideri olur.

Adler'e göre “çocuklar eşitlik arar. Öğretmene isyankar olan çocuğu örnek alır diğerleri. Böyle bir davranış, çokluk bulaşkan nitelik taşır. Güçlü bir aşağılık duygusunu içlerinde barındıran ve saygınlık peşinde koşan çocuklarda durum böyledir” (Şipal, Çev, 1996, ss. 155-156). Bazen öğretmene yakın olmak için de problem davranışlar sergileyebilirler. Bazı öğrenciler öğretmenin tutumu nedeniyle cezayı ödül olarak algılar.

2.1.2.3. Bilişsel Gelişim

Bu dönemde soyut düşünme yeteneği kazanmaya başlamıştır. Bakırcıoğlu'na (2002) göre "soyut düşünme alıştırmaları sürdürülürken sık sık somut çalışmalar da yapılması soyut düşünmenin en önemli aracı olan kavramların içerik eksikliklerini gidermeyi sağlamak açısından çok önemlidir." Araştırma yapmayı severler. Kendilerini eleştirmeye başlarlar. Okumaya yazmaya hala geçememiş çocuklar sınıfta oldukça problem yaratırlar. Arkadaşlarına zarar verebilir, dersin gidişatını bozabilirler.

Bu dönemde çocuklar hikaye, şiir yazmayı çok severler. Bakırcıoğlu'na (2002) göre çocuklar bu yaşlarda serüven kitapları okumayı sever (s. 77). Başarılı olmak onlar için çok önemlidir. Erkek çocukları bu dönemde özellikle köy okullarda okulun küçük tamirlerini yapmada çok yardımcıdır. Deney ve gözlem yapmaktan hoşlanırlar, özellikle köylerde çocuklar kendilerine oyuncak yapabilirler.

2.2. İlkokul Çağı Çocuğunda Görülen Yaygın Sorunlar

Cüceloğlu'na (2006) göre "varoluşunu ifade edemeyen çocukları tanımak çok kolaydır; iki şey onları ele verir:

1. Hırçın olurlar, sürekli mızızlanırlar ve her şeyden şikayet ederler.
2. Kendi duygu ve düşünceleriyle ilgili bir farkındalık geliştiremezler" (s. 76).

Adler'e göre çocuğun okulda yerinde oturması gerekir. Çocuk bunu başaramıyorsa ben okulda bulunmak istemiyorum demektir. Okulda yerinde oturmak toplumsal bir görevdir. Okul sırasında oturduğunda, çocuğun okulla toplumsal kaynaşmışlığı açığa vurur kendini. Onun bir toplumsallık duygusundan yoksunluğu, öğretmene, öğrencilere, okula ve okulun karşısına çıkardığı ödevlere herhangi bir ilgi duymadığıdır (Şipal, Çev., 1996, s. 63).

Bazı öğrenciler de sınıfta dolaşır, ders sırasında şarkı söyler; kısaca arkadaşının öğrenmesine engel olmaya çalışır. Adler'e göre sınıftan kaçıp gitmesi kolay değildir. Anne babası bu nedenle okula gelebilir. Dolayısıyla kaçamaz; ama kurtulmayı düşler. Eğer öğretmen dersten atarsa o zaman korkulan cezalara uğramaz (Şipal, Çev., 1996, s. 63).

Yavuzer'e göre (1988) bu tür çocuklar, otoriteye başkaldırmayı adet haline getiren, problem çocuklar konusunda deneyimi olan insanların bile kontrol edemeyeceği tiplerdir (s. 183).

Ertuğrul'a göre (2005) "çok sevilen bir yakının vefatı, ebeveynin anlaşmazlıkları, okulda yeterince başarılı olamama, başka çocukların sürekli eziyet etmesi gibi olaylar bir çocuğa öyle ağır baskılar yapabilir ki, bu baskılara maruz kalan çocuk aşırı hareketlilik ile bunu dışa vurabilir" (s. 168).

Yavuzer'e göre (1988) "anne babaya itaatsizlik ve direnme sorunu, çocuğun disiplin karşısındaki inatçı tutumu, anne babanın hatalı yöntemi ve onu tahrik etmesi gibi çocuğu zorlu çocuk haline getiren birtakım faktörlerin etkisiyle doğabilir" (s. 183).

Güvenir'e göre (2006) "şiddet davranışı öğrenilen bir davranıştır. Çocuk anne babasını model alma ya da onlarla özdeşim kurma eğilimindedir. Akranlarıyla olan ilişkilerini bu model çerçevesinde yapılandırır. Evde katı disiplin görülen veya saldırganlığa aşırı hoşgörü gösteren ailelerin çocukları da diğer çocukları istismar edebilir" (s. 19).

Güvenir'e (2006) göre "akran istismarının en sık olanı ad takma olarak görülür. Akran istismarının nedenleri; bireysel nedenler, ailesel nedenler, okula ait nedenler olmak üzere üç ana başlık altında incelenmektedir. Genel olarak saldırgan ve zorlayıcı davranış biçimlerine sahip olan kişilerin aslında dış görünüşlerinin altında güvensiz ve zayıf olduklarına inanılır. Yapılan araştırmalarda tam tersi yönde sonuçlar alınmıştır. Genelde bu öğrencilerin kaygı düzeyi düşük, özgüvenleri de normal düzeydedir" (ss. 17-18).

Yavuzer'e göre (1988) intikam, kıskançlık, başkaldırı vb. gibi duygular, çocuğu kırıncılığa sürükleyebilir. Bu durumlarda kırılan eşya bu duyguların yöneltildiği kişilerin simgesi haline gelmiştir. Okul eşyası üzerinde kırıncılıkların bir bölümü okul otoritesine karşı simgesel bir düşmanlık ortaya çıkarabilir (s. 188).

Bağımlılık anne babanın aşırı koruyucu olması nedeniyle çocuğun çevresiyle etkileşime girememesinden kaynaklanır. Özellikle ilkökul birinci sınıfta erkek çocukları bir süre annesiyle okula gidip gelebilir. İlkokulda erkek çocuklarında kız çocuklarına nazaran bağımlılık eğilimi daha fazladır.

Ertuğrul'a göre (2005) tırnak yeme daha çok sinirli ve endişeli çocuklarda görülür. Bu hal çocuklarda genelde uyku bozuklukları veya aşırı hareketlilik ile birlikte bulunur (s. 166).

Yavuzer'e göre (1999) "tırnak yeme bir güvensizlik belirtisi olarak kabul edilir. Aile içinde aşırı baskılı ve otoriter bir eğitimin uygulanması, çocuğun sürekli

azarlanarak eleştirilmesi, kıskançlık, yetersiz sevgi ve gerginlik tırnak yemeye neden olan başlıca etkenler arasında sayılabilir” (s. 259).

Çalma çocuktaki şiddet eğiliminden, önemsenmemekten, sevilmemekten kaynaklanan bir durumdur. Bu tür çocuklar sınıfta problem teşkil ederler. Uyum sorunları vardır.

Kimileri de hırsızlığı okulda değil evde yapıp evdeki eşyaları okula getirir.

Adler’e göre çalıp, çaldıklarını başkalarına dağıtarak onların gözüne girmek, kendini sevdirmeye çalışmak için yapılan bir eylemdir. Zayıf kişiliklerin başvurduğu çaredir (Şipal, Çev., 1996, s. 53).

Bazı birinci sınıf çocukları arkadaşlarının beğendikleri eşyalarını kendileri alırlar ve sorulduğunda “Benim” derler. Onlar bunun hırsızlık olduğunu bilmez. Çünkü bu tip çocuklarda mülkiyet kavramı gelişmemiştir. Ailenin evde “Bu senin, o benim” gibi söylemlerde bulunması gerekir. Böylece çocuk mülkiyet kavramını edinir.

Yavuzer’e göre (1988) “çocuklarda hırsızlıkların büyük bir bölümü, aile çevresinin çocuğa mülkiyet ve mülkiyetle ilgili haklara saygı göstermesi konusunda gerekli kavram ve alışkanlıkları aşulamakta başarı gösterememesinden ileri gelir. Çocukta doğuştan mülkiyet kavramı yoktur. Hoşuna giden ya da gereksinme duyduğu eşyayı kendine mal etmeye ya da düşünmeden kullanmaya girişir” (s. 185).

Çocuklar ilkökul döneminde yalanı isteyerek söyler. Genellikle hareketinin sorumluluğunu yüklenemediğinde yalana başvurur.

İzgi’ye (2009) göre övünmek, kendini üstün görmek, ilgi çekmek, ceza ve dayak korkusundan, büyükler yalan söylediği için, utandığı için, menfaat elde etmek için, intikam için, başarısız olduğu için yalan söyler (ss. 143-145).

Adler’e göre, çocuklar yalanı kişilik duygusunu güçlendirmede bir araç olarak görmektedir. Kişilik duygusunu tümünden yitirmek istemiyorsa yalana başvurur (Şipal, Çev., 1996, s. 173).

Yavuzer’e göre (1988) “yalancılık; hırsızlık, okuldan kaçmak gibi davranış bozukluklarıyla yakından ilgilidir. Bu tür çocuklar ceza tehlikesinden korunabilmek için çekinmeden yalana başvurur, olanı olduğu gibi değil de büyüklerin istedikleri gibi göstermekten çekinmezler. Araştırma sonuçlarına göre suçlu gençlerin suçlu olmayanlara oranla daha fazla yalan söyleme eğiliminde olduklarını göstermektedir” (ss. 184-185).

İzgi'ye (2009) göre yalancılık ailede başlar. Anne ve babanın toplum içindeki yalanları övünmeleri, hele çocuk hakkındaki aldatmaları bu hususta ilk dersi oluşturur. Çocuğun, kabulü mümkün olmayan isteklerine engel olmak veya ona anlatılması istenmediği konularda da yalan söylenebilir. Oyun sırasında aldatmalar ve şakalar yavaş yavaş asıl yalanlara yol açar (s. 143).

Okuldan kaçma eğilimi okulda ve evde problemi olan çocuklarda fazladır.

Yavuzer'e göre (1988) çocuk ya da gencin aile çevresinin mutlu bir ortama sahip olmayışı, ana babalar arasında sürekli geçimsizlikler, çocuğun onlarca seilmeyip, istenmemesi, ihmal edilmesi, kardeşlerinin açıkça tercih edilmeleri gibi nedenler bireyi aile çevresinden uzaklaştırabilir. Kaçma nedenlerinden bir başkası da okudukları serüven öykülerinin etkisiyle o tür ilginç yaşamları taklit etmeleridir (ss. 186-187).

Anneden ayrıldığı için birinci sınıfta altına kaçırılan erkek çocukları görmek mümkündür. Adler'e göre gece altına kaçırmayıp gündüz kaçırılanlar gündüzleri büyük bir gerilim içindedir. Belki geceleyin annesinin yanında yatmakta, gündüz ise daha çok ilgilenmesini istediği için bu yola başvurmuştur (Şipal, Çev., 1996, s. 240).

Literatüre göre altına ıslatan çocuklar daha çok şımartılmış çocuklardır.

Bakırcıoğlu'na (2002) göre "dışkı kaçırmaya daha çok erkek çocuklarında görülen bozukluk olup idrar kaçırmaya göre daha ağır bir ruhsal belirtidir. İlköğretim yılları başlarında da süren dışkı kaçırmaya olayları daha da ağır demektir. Çocuk, bu eyleme ilgi çekmek, başkaldırmak, anneyi kızdırmak için başvurabilir" (s. 128).

Adler'e göre uygarlığın kendilerinden gerekli varoluş koşullarını esirgediği yasadışı evliliklerden doğmuş, istenmemiş ya da öksüz kalmış çocuklardır. Suç işleyenler arasında bu kadar çok insanın yer almasının nedeni anlaşılacak gibi değildir. Bazıları da şımartılmış, nazlı büyütülmüşlerdir. Sorunlu çocukların büyük yüzdesini bunlar oluşturur (Şipal, Çev., 1996, s. 21).

Mutlu bir ailede yetişen çocuk herhangi bir problemi olduğunda ailesiyle paylaşır ve probleme beraber mantıklı bir çözüm yolu bulunur. Adler'e göre mutsuz ailenin çocukları problemlidir. Babanın otoriterliği, bağırmaları toplumsallık duygusunun gelişimini önlemektedir (Şipal, Çev., 1996, s. 58).

Okulda 10 yaşına kadar davranışlarını dengeleyemeyen çocukların uyumsuzluğu ilerideki yıllarda artacaktır, özellikle de ergenlik döneminde. Bu durumu da ileride

istenmeyen bir kişi haline gelmesine neden olmaktadır. Çünkü bu yaşlarda çocuklar başkaları tarafından sevmek, övölmek ve başarı duygusunu tatmak ister.

2.3. Değişen Aile Yapısı

“Aile, evlilik ve kan bağına, karı koca, ana baba, çocuk ve kardeşler gibi ilişkilere dayalı olan, en küçük toplum birimi, kurumu, bir iletişim grubu örneğidir. Aile içinde bulunduğu bölgenin, çevrenin, toplumun özelliklerini taşır. Yetişen kuşaklara bu özellikleri aktarır. Böylece toplumun sürekliliğini sağlar.” (Köknel, 1993, s. 231).

Ekşi'ye göre (1990) “hızlı toplumsal, ekonomik ve kültürel değişim, toplumun temel birimini oluşturan aile kurumunu, anne ve baba tutumlarını ve ulusal çocuk yetiştirme biçimimizi etkilemiştir ve etkilemeye devam edecektir” (s. 81).

Yavuzer'in araştırmasına göre (1988) Türkiye'deki ailelerin %60'ı çekirdek ailedir (s. 151).

Yörükoğlu'na (1992) göre “Toplumsal değişme üç kuşağın bir arada yaşadığı geniş aileleri dağıtırken baba ve dede otoritesini de sarstı. Ailede eşitlik arttı, çocuklar daha özgürleşti. Çekirdek ailelerde çocuk sayısı azaldı. Erkek topluluğuna çıkamayan, kayınbabası yanında konuşamayan, çocuklarını sevmeyen kadın; ancak köylerde kaldı.” (ss. 45-48).

“Çekirdek ailede eşler, başkalarının karışması, buyurması olmadan ilişkilerini düzenleyebilirler. Çekirdek ailede yuva havası vardır. Çocuklarını diledikleri gibi yetiştirirler. Geniş ailede herkesin başka yöne çektiği, birinin dövüp ötekinin şımarttığı çocuğa dengeli bir eğitim verebilirler.” (Yörükoğlu, 1992, s. 49).

2.4. Problem Davranışlarda Ailenin Etkisi

Aile çocuğunun kişiliğinin oluştuğu, ilk sosyalleştiği yerdir. Okulda uyum sorunu yaşayan bireylerin çoğunun asıl sorunu aileden kaynaklanmaktadır. Literatüre göre çocuğun ebeveyn tutumları, ebeveyn arasındaki ilişki, çocuğun kardeş sayısı, kaçınıcı çocuk olduğu, kardeşleri arasındaki ilişkiler, maddi sıkıntılar, çocuğun anne ve baba haricindeki kişilerin yanında büyümesi bu sorunların temel nedeni olabilir.

Anne ve babanın iyi ve kötü özellikleri çocuğun kişiliğini oluşturacak hammaddeleridir (Şermin, 1977, Akt: Yavuzer, 1988, s. 147).

Yavuzer'e (1999) göre aile üyeleriyle olan ilişkileri, çocuğun diğer bireylere, nesnelere ve tüm yaşama karşı aldığı tavırların, benimsediği tutum ve davranışların temelini oluşturur. Aile aynı zamanda çocuğa, aile ve toplumun bir üyesi olduğu bilincini aşılabilir ve uyum biçimlerinin temelini atar (s. 138).

Ekşi'ye (1990) göre "ailenin çocuk üzerindeki etkileri daha çocuk anne karnındayken başlar. Gebe sürekli kızgınlık, öfke, düş kırıklığı, huzursuzluk duygularıyla yüklüyse, aşırı biçimde huzursuz, korkulu ise, bu heyecanlar anne kanı ve hormonları yoluyla bebeğe geçer. Bu bilinçli ya da bilinçdışı duygular, heyecanlar sürekli ve uzun süreli ise, bütün bunlar doğumdan sonra bebeği olumsuz etkiler" (s. 44).

Adler'e göre "Anneler toplumsallık duygusunun kaynağında yer alır, anneyle çocuk ilişkisinde sürekli gelişen şey, sonunda otomatik bir ruhsal mekanizmaya dönüşerek çocuğun yaşam biçimini oluşturur. Anneler çocuğun başkalarına karşı takınacağı tutum hazırlanışında yetersiz oldu mu böylesi çocuklarda genellikle başkalarına karşı ilgi yetersizliği oluşur." (Şipal, Çev., 1996, s. 15).

Yeşilyaprak'a göre (2005) "çocuğun iyiliği ve sağlıklı gelişimi anneye bağlıdır. Anne sağlıklı ve huzurlu ise çocuğun gelişimine yansıtacaktır; sadece çocuğa değil, tüm aileye" (s. 121).

Yavuzer'e göre (1988) "okul öncesi dönemde çocuk, kendini özdeş tutacağı model olarak anne ve babasını alır, onların özellikleriyle değer yargılarını örnek alarak benimser, hareket, tutum, konuşma gibi davranışlarını taklit etmeye uğraşır. Çocuğun anne ve babasının böylesine etkili birer model olması, çocuğun gelecekteki kişilik yapısını, duygu ve düşüncelerini doğrudan etkiler" (s. 115).

Cüceloğlu'na (2006) göre ailenin çocukla kurduğu ilişkinin türü, çocuğun okul başarısını etkileyen en önemli ve en can alıcı nokta olarak karşımıza çıkıyor. Ailenin çocuğu gerçek anlamda tanması ve onunla ilgili olarak gerçekçi beklentiler içinde olması çocuğun başarılı olmasına destek oluyor. O nedenle ailenin, çocukla nasıl bir ilişki içinde olduğunun bilincinde olması çok önem taşıyor (ss. 100-101).

Yavuzer'e göre (1999) "büyüme aşamasında başarılı olan çocuklar, iyi aile ilişkileri içinde yetişmiş bireylerdir. Bunun tersine uyum bozuklukları gösteren çocuklar, genellikle başarısız bir anne-baba-çocuk ilişkisinin ürünüdür. Anne ve babanın sevgi ve ilgisinden yoksun olarak büyüyen çocuklar, büyük bir sevgi açlığı gösterirler. Bu açlık da birtakım davranış ve uyum bozukluklarına neden olabilir" (s. 141).

Parker'e (1983) göre sevgi azlığı çocuğun kendine saygı duygusunun gelişimini bozar; aşırı sınırlama ise, çocuğun bağımsızlık ve toplumsal yeterlilik duygularını engeller. Bütün bunlar sonuçta kişinin yaşamda karşılaştığı streslerle başa çıkabilmesini ve uyumunu zedelerler (Ekşi, 1990, s. 45).

Çocuklardaki saldırganlık ya ebeveynlerin çocuğa davranış şeklinden ya da ebeveynlerin birbirleriyle olan uyumsuz davranışlarından kaynaklanır. Çocuklar bu tür davranışları model alırlar ve kendilerinden daha aşağı gördükleri arkadaşları, kardeşleri ve hatta hayvanlar üzerinde denerler. Dolayısıyla birbirlerine sevgi ve saygı bağlarıyla bağlı ailelerin çocuklarındaki şiddet eğilimi, uyumsuz ailelere göre daha azdır.

İsveç'te yapılan araştırmaya göre, "parasal açıdan zenginlik de, çevresinde hiç suçlu davranışlarının bulunmadığı iyi bir sosyal çevre de, gençlerin davranışı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etki yaratmamıştır. Bir çocuğun topluma uyumlu veya topluma uyumsuz bir genç haline gelip gelmemesine karar veren şeyler, evde, ailede kazandığı duygusal ortamdır" (Bettelheim, 1987, Akt: Ekşi, 1990, s. 52).

Ertuğrul'a (2005) göre, her aile, bir okuldur. Anne babalar ise, o okulun hem öğrencisi hem de öğretmenidir. İyi bir anne ve babalık; ciddi bir iştir, uzmanlık ister, sabır, hoşgörü, dürüstlük demektir, mutlu bir yuva ister. Çocuk büyüdükçe, anne babadan aldığı sevgi oranında çevredeki kişilere, nesnelere, olaylara ilgi ve sevgi göstermeye başlar (s. 7).

2.4.1. Ebeveyn Tutumları

“Kişilerin belirli psikolojik objelere ilişkin düşüncelerini, duygularını ve davranışlarını düzenli bir şekilde oluşturan eğilimlerine tutum adı verilir” (Kağıtçıbaşı, 1976; Freedman ve diğ. çev. A. Dönmez, 1993; Akt: Dökmen, 2002, s. 110).

“Kişilerin kalıplaşmış tutumları, küçük yaşlardan itibaren, birtakım dolma bilgilerle oluşur.” (Kağıtçıbaşı, 1976; Akt: Dökmen 2002, s. 112).

Çocuğun ilk modeli annesiyle babasıdır. Freud’a göre kişilik 0-6 yaş arasında kazanılır (Yeşilyaprak, 2005, s. 62). Dolayısıyla bu dönemde daha çok çocuk anne ve babasıyla etkileşim halinde bulunur. Onları yanlızsız görür ve örnek alır. Sağlıksız bir aile ortamında büyüyen çocuk ileride kendi ailesiyle de sağlıklı ilişkiler kuramaz.

Anne-baba-çocuk ilişkisi, temelde anne ve babanın tutumlarına bağlıdır. Çocuklar arasında uyum bozukluğuna yol açan birçok vakaya, yeterli ve uygun olmayan ilk anne-baba-çocuk ilişkilerinin neden olduğu saptanmıştır (Yavuzer, 1999, s. 139).

Tabak’a göre (2007) saldırganlık, içe kapanıklık, kekemelik, dikkat eksikliği ve hiperaktivite sorunu yaşayan çocukların anne babalarından aşırı koruyucu tutum sergileyenlerin en fazla, geçimsizlik tutumu sergileyenlerin en az olduğu saptanmıştır (s. iii).

Tutumları inceleyen bir araştırma sonucunda (Kaya, Bozaslan, Genç, 2012, s. 221), eğitim düzeyleri yüksek olan anne ve babaların demokratik tutumlara sahip olduğu tespit edilmiştir. Demokratik tutuma sahip anne-baba çocuklarının akademik başarılarının ve problem çözme becerilerinin yüksek olduğu ve sosyal kaygılarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Anne baba tutumunu demokratik olarak algılayan öğrencilerin ilgisiz, koruyucu, otoriter ve tutarsız algılayanlara göre sosyal kaygıları daha düşük olduğu bulunmuştur (Kaya, Bozaslan, Genç, 2012, s. 221).

Gürsoy’a (2006) göre “en değerli varlıklarımız olan çocuklarımızın yetiştirilmesi bilgi, sezgi, sevgi, akılcı ve tutarlı davranış gerektiren zor bir sanattır. Anne-baba arasındaki anlayış birliği ve tutarlılık çocuğun yetişme ortamının sağlıklı olması için çok önemlidir” (s. 57).

2.4.1.1. Aşırı Baskılı ve Otoriter Tutum

Gürsoy'a göre (2006) eğer ailede hoşgörölü, güvenli, samimi, sıcak ilişkiler yerine otoriter, baskıcı, katı kuralların koyulduğu, çocuktan kayıtsız şartsız itaatın beklendiği, sevginin şartlı olarak sunulduğu ve ceza anlayışının sevgiden mahrum bırakmak olduğunu kabullenen bir anlayış varsa otoriter ve baskıcı bir ailesiniz demektir (s. 58).

Ekşi'ye (1990) göre anne babanın çocuğa gösterdiği sevgi kadar, çocuğun davranışlarına uyguladıkları denetim ve disiplinin niteliğini de göz önüne almak önem kazanmaktadır. Günlük gözlemler çok katı, çok baskılı disiplinin bazen ne denli pasif, ürkek, hemen boyun eğen renksiz ve meraksız kişiler geliştirdiğini ya da aksine ne denli saldırganlık yarattığını ortaya koyar (s. 47-48).

Bazı aileler çocuk şımarmasın diye sevgi göstermez, çocukla ilgilenmezler. Eğer farklı şekilde davranırlarsa çocuk üzerindeki otoriteyi kaybederler. Otoriterlik adına bunu yapan ebeveynler aslında hayatları boyunca çocuğu kaybederler. Çocuk sadece gerekli olan saygıyı gösterir veya ilerleyen yıllarda anne babaya karşı da gelebilir. Bu tip çocuklarda güven eksikliği vardır, çekingendirler, hata yapmaktan korkarlar, risk almayı sevmezler. Karşınızda ilkokula giden çocuk yerine bir yetişkin görürsünüz. İlerideki yaşlarda da belirli bir yaşam standartları vardır, onun dışına çıkmak istemezler. Sürekli eleştirilen ve baskı altında olan bir çocuğun uyumlu olması beklenemez. Bu tür çocuklar anne babaya hep uzaktır. İleride anne baba iletişim kurmak istediğinde de o istemez. Bu mesafe hiçbir zaman bitmez. Bu ailelerde büyüyen erkek çocukları genelde eve geç vakit gelen, her şeye tepki veren, ailesine kin tutan biri haline dönüşür. Saldırgandırlar.

Yavuzer'e (1999) göre "anne ve babadan birisinin ya da her ikisinin baskısı altında kalan çocuk, nazik, dürüst, ve dikkatli davranmasına karşın, çekingen, başkalarının etkisinde kolay kalabilen, aşırı hassas bir kişilik yapısına sahip olabilir" (s. 143).

Ekşi'ye (1990) göre otoriter ana babalık etme, çocuklarla tartışmadan, anlaşmadan, bir anlamda pazarlık etmeden, onların isteklerini hiçbir şekilde kabul etmeksizin ana babalar tarafından kararlaştırılan kural ve emirlerin çok sıkı

uygulanmasıdır. Araştırmalar gösteriyor ki bu tutum çocuğun kendine saygısını azaltır, mutsuzluğa ve içe kapanıklığa yol açabilir (Rutter, 1985, Akt: Ekşi, 1990, s. 50).

Otoriter anne babalar hayallerindeki insan modelini oluşturmak için baskı yaparlar. Çocuk sürekli gözlenir. Her yaptığı hatadır. Çocuğun fikri sorulmaz. Çocuk sadece istenileni yerine getirir. Bazıları ceza olarak dayağı kullanabilir. Kurallar her şeyin üstündedir ve mutlaka anne babanın söylediğı, yaptığı her şey doğrudur, sorgulanmaz. Hoşgörüsüz bir aile tipidir. Hiçbir şeyde esneklik görülmez. Çocuk bir derdi olduğunda ailesiyle paylaşamaz. Eğitim düzeyi düşük aileler daha çok bu tutumu benimser. Bu insanlar kendi doğruları ve yanlışlarıyla oluşan sıradan bir insan meydana getirir. Çocuk kendini bulamaz, özgür değildir. Dolayısıyla yaratıcı olması beklenemez.

Yavuzer'e göre (1999) "suçlayan, cezalandırılan ve sürekli karışan anne babaların çocuklarının kolayca ağlayan çocuklar olduğu görülür. Baskı altında büyüyen çocuklarda genellikle isyankar tavır alışlarla birlikte, aşağılık duygusu gelişebilir" (s. 143).

Yavuzer'e göre (1999) "sert ve otoriter bir baba çocukta olumsuz tavırların oluşmasına ve onun uyumsuz bir birey olmasına yol açabilir. Nitekim yapılan araştırmada suçlu gençlerin evden kaçmalarına, bir anlamda anti-sosyal davranışa ilk adımlarını atmalarına neden olan en büyük etkenin %59 oranında baba baskısı olduğu görülür. Bu gençler genelde anne ve babalarından dayakla cezalandırılmışlardır" (s. 145).

2.4.1.2. Reddedici-İlgisiz Tutum

"Reddetme, bir anlamda, çocuğun bedensel ve ruhsal gereksinimlerini karşılamayı aksatarak, ona düşmanca duygular beslemek şeklinde tanımlanabilir. Reddedilen çocuk, yardım duygusundan uzak, sinirli, duygusal kırıklıkları olan, diğerlerine, özellikle kendinden küçük ve zayıflara karşı düşmanca duygulara sahip bir birey olabilir" (Yavuzer, 1999, s. 143).

Çocuğu sürekli azarlama, dövme, kardeşlerinden ayrı davranma, her şeyi bu çocuklardan bulma, sevmeme, ilgilenmeme, ihtiyaçlarını karşılamama gibi davranışlar görülür bu ailelerde. Kendi hayatları çocuğun ihtiyaçlarından daha önemlidir. Çocuğun yaşantısıyla ilgili hiçbir şey bilmezler. Bu tür çocuklarda sevgisizlikten, değer verilmemesinden dolayı davranış bozuklukları görülür. Genelde evlilik dışı olmuş

çocuklarda, birbirlerinden nefret eden çiftlerde, kendi çocuğu değilse ve bakmak zorundaysa, aşırı koruyucu bir aileden gelen anne adaylarında bu tip davranışlar görülebilir. Bu ailelerin çocukları arkadaşlarına ve eşyalarına zarar verir, öğretmenine karşı gelir, okuldan kaçır, derslerinde başarısız olurlar, sürekli dikkat çekmeye çalışırlar.

Bakırcıoğlu'na (2002) göre erkek çocuk beklerken kız çocuğunun dünyaya gelmesi, eşiyle bozuk ilişkilerinin düzeleceğine inanıp beklentileri yerine gelmeyenler, olgunlaşmamış, çocukça davranışları olan anne adayları itici tutum sergiler. Çocuğu doğduktan sonra anne bu suçluluk duygusundan kurtulmak için aşırı ilgi gösteriyor. Bu aşırı ilgi çocuğa aşırı besleme eğilimini de barındırıyor (ss. 110-111).

Kılıçarslan'a (2008) göre çocuk evlilik dışıysa, herhangi bir engeli varsa, anne veya baba çocuğa aşırı düşkün olup eşiini ihmal ediyorsa, annenin çalışmasına engel oluyorsa, istenmeyen bir aile üyesine benziyorsa çocuk reddedilir. Böyle çocuklar ilk fırsatta evden uzaklaştırılır. Aile büyüklerine gönderilir veya çalışmaya zorlanır (s. 28).

Yavuzer'e göre (1999) yeni doğan çocuğundan eşiini kıskanan, çocuğun dünyaya gelmesiyle özgürlüğünün sona erdiğinden şikayet etmiş ve bu nedenle çocuğundan nefret ettiğini söyleyen anneler vardır (s. 143).

Gürsoy'a göre (2006) "bu tür ailelerde babalar, çocuğuna ve ev yaşamına ilgi duymayan ve başka çocuk istemeyen kişilerdir. Anneler ise, ev işlerinden hoşlanmayan, eğitime önem vermeyen, annelik görevlerini benimsemeyen, çocuğa karşı mesafeli ve uzak kişilerdir. Bu tür ailelerde çocuk istismarı bile söz konusu olabilir" (s.59).

Yavuzer'e göre (1999) duygusal etkileşim eksikliği birçok alanda etkili olur. Bunlar şöyle sıralanabilir:

1. Bebeğin büyüme ve gelişimi engellenebilir.
2. Yemek yememek, altına ıslatmak gibi olumsuz belirtilere neden olabilir.
3. Dil gelişimi gecikir.
4. Çocuğun öğrenmesini ve akıl yürütmesini engeller.
5. Sosyal gelişmede gecikme ve saldırganlık gibi olumsuz davranışlar görülür"

(s. 146).

Kılıçarslan'a (2008) göre "bu tür ailelerin çocuklarında ileriki dönemlerde depresyon, inatçılık, hırçınlık, uyumsuzluk, çete elebaşlığı ve çetelere üye olma,

yasadışı eylemlerde bulunma, nevrozlar, intihar eğilimleri görülebilir. Şiddetli ve aşırı bastırılmış duygular nedeniyle dengesiz bir kişilik sergilemektedir” (s. 29).

Genelde sokak çocukları bu tip ailelerin çocuklarıdır. Yalnızdırlar ve sevgiyi dışarıda ararlar, güvensizdir, kin doludurlar, saldırganlıklar, öz denetimleri düşüktür.

Çocuğun sağlıklı bir duygusal gelişime sahip olabilmesi için dengeli bir duygusal etkileşim ortamına gereksinmesi vardır. Bu ortamda çocuk, kendisi için gerekli olan sevgi, sevecenlik ve güveni bulabilmelidir (Yavuzer, 1988, s. 144).

2.4.1.3. Aşırı Hoşgörülü Tutum

Bu tür aileler çocuğun yanlış davranışını da hoşgörüyle karşılar; hatta saldırganlık davranışlarını bile gülererek karşılarlar. Kurallar yoktur, kuralları koyan çocuktur. İstediklerini sınırsız yapar. Bencildirler, doyumsuzdurlar, sorumsuzdurlar, kendilerini çok beğenirler, lider olmak isterler; ama genelde beceremezler. Anne babaya tehditle istediklerini yaptırırlar. Bu tür çocuklar okulda problem davranışlar sergiler. Konulan kuralları uygulamaz, dayanılmaz bir hal alırlar. Bazı aileler çocuğun bu davranışlarına dayanamayınca çocuğu döverler.

Kılıçarslan’a göre (2008), aile çocuğun davranışları canlarını çok sıktığı zamanlarda sert çıkışlarda bulunur. Ceza verirler; ama nedeni açıklanmaz. Suçunu kendisinin anlaması beklenir. Bu tür ailelerde yetişen çocuklar bencil, sorumsuz, çabuk kızan, darılan, sabırsız, şımarık, zor sosyalleşen özellikler gösterirler. Bazen de yaratıcı ve bağımsız olabilirler. Bu özelliklerini iyi yönlerde kullanabilirler (ss. 39-40-41).

Gürsoy’a (2006) göre, “genelde bu tür davranışlar orta yaş üzerinde çocuk sahibi olan kişilerde ya da kalabalık yetişkinler içinde büyüyen tek çocuklu ailelerde sıkça görülür. Bu tür ailelerde yetişen çocuklar da vurucu, kırıcı, saldırgan davranışlar sergileyebilir” (s. 58).

“Aşırı hoşgörülü ana baba çocuğun isteklerini hiçbir denetim ve sınırlama getirmeksizin daima kabul eden ana babalardır. Araştırmalara göre bu tutumun sürekliliği de çocuğun gereğinde duygu, istek ve dürtülerini denetleyebilme yeteneğinin gelişimini olumsuz etkiler; vurucu-kırıcı, agresif davranışlarının artmasına yol açar. Bu durum ayrıca aile içinde de çeşitli sorunlar yaratır. Çünkü çocukların devam eden istekleri ve devamlı patlamaları bazen onların da dayanma sınırlarını çok aşar; bu kez

çok sert cezalar uygulanır. Aynı evde hem hoşgörölü hem de çok sert tutumların uygulanması ise büsbütün karmaşalarla devam eder gider” (Ekşi, 1990, s. 50).

“Saldırgan ya da suçlu çocukların aileleri konusunda yapılmış araştırmalar şöyle özetlenebilir: Bu ailelerde çocukların davranışını yeterli biçimde gözleme ve denetlemede yetersizlik söz konusudur. Davranış bozukluğu gösteren çocuklar ana babalarını sınır koymaya yeterli olmayan insanlar olarak algılamışlardır” (Rutter, 1985, Akt: Ekşi, 1990, s. 51).

Yavuzer’e göre “aşırı düşkünlük ve hoşgörü çocuğu bencil yapar. O, daima diğerlerinin dikkatini çekmek ve kendisine hizmet edilmesini ister. Böyle çocuklar ev içinde ve dışında çok zayıf bir sosyal uyum gösterirler” (s. 142).

Kılıçarslan’a göre (2008) çocukları şımarmanın diye zamanında çocuklarıyla ilgilenmeyen anne babalar, torunlarının sevgisini kazanmak için telafi çalışmalarına başlarlar. Bu yüzden kurallarda hafif delikler açarlar (s. 30).

“Aşırı korunan bu grup içindeki çocuklar arasında her şeye izin verici anneleri olanlarla çok kısıtlayıcı, disiplinli ve buyurgan anneleri olan çocuklar arasında bir fark gözlenmişti. Birinci gruptakiler kısaca evde şımarıktı, isyankardı fakat dışarıda pek bir sorun göstermiyordu. Anneleri hem koruyucu hem de kısıtlayıcı disiplinli ve buyurgan olan ikinci gruptaki çocuklar ise pasif, boyun eğici ve bağımlı idiler.” (Levy DM. ,1943; Ekşi, 1990, s. 46).

2.4.1.4. Dengesiz ve Kararsız Tutum

Gürsoy’a göre (2006) eğer ailede anne babadan birisi aşırı merhametli, hoşgörölü, diğeri sert ve otoriterse, çocuğun bu davranışını anne onaylıyor baba onaylamıyorsa ve bu durum sık sık yaşıyorsa kararsız bir ailesiniz demektir (s. 59).

Genelde anneler kızarken babalar, babalar kızarken anneler çocuklarının tarafını tutar. Bu durum çocuklarda problem davranışlara neden olur. Çocuk neyin doğru, neyin yanlış olduğuna karar veremez. Çocuk yetiştirmede tutarlılık çok önemlidir.

Gürsoy’a (2006) göre bu kararsızlık anne babanın görüş ayrılığından kaynaklanacağı gibi, anne ya da babanın kendi içindeki tutarsızlıktan da kaynaklanabilir (s. 59).

Eğer anne ve baba arasında çocuk yetiştirme konusunda bir tutarsızlık varsa çocuk kendi menfaati doğrultusunda onların bu tutumunu kullanır. Anne veya babasından hangisi aşırı hoşgörülüyse onun sayesinde her istediğini yapar.

2.4.1.5. Aşırı Koruyucu Tutum

“Anne babanın aşırı koruması, çocuğa gerektiğinden fazla kontrol ve özen göstermesi anlamına gelir. Bunun sonucu olarak çocuk, diğer kimselere aşırı bağımlı, kendine güveni olmayan, duygusal kırıklıkları olan bir kişi olabilir. Bu bağımlılık çocuğun yaşamı boyunca sürebilir ve aynı koruyucu tutumu gelecekte eşinden bekleyebilir.” (Yavuzer, 1999, s. 141). Çocuk yetiştirmede aşırı koruyucu bir tutum izleyen ailelerin çocukları ailelerine sormadan hiçbir iş yapamazlar, anne ve babalarına çok bağımlıdırlar. Bu çocukların kaygı düzeyleri yüksektir, heyecanlıdırlar, özgüvenleri zayıftır, çoğu hastalık hastasıdır. Okul bahçesinde çocukta herhangi bir zihinsel ve bedensel problem olmadığı halde çocuğuna yemek yediren anneler görebilirsiniz. İşte bu tip aileler aşırı koruyudurlar. On beş yaşında anne babasının ortasında yatan, saçlarını taratan, okul çantasını hazırlatan kız çocukları vardır. Çocuğun ödevlerini bile yaptıkları olur. Bu bağımlılık hayatları boyunca başkalarına karşı da sürer. Hep yanlarında ailelerini ararlar. “Hiç büyümeyen yetişkin çocuk olarak kalırlar” (Kılıçarslan, 2008, s. 38).

“Bu tür ailelerin çocukları gerekli deneyimleri edinemedikleri için hayata uyum sağlamakta güçlük çekerler. Beceriksiz, çekingen, sakar olarak nitelendirilirler. Çocukta yarışma isteği bile görülmez. Kendini topluma kabul ettirmek için isyankar davranışlar sergileyebilir” (Kılıçarslan, 2008, s. 38).

Levy’in (1943) araştırmasına göre, “bu çocukların diğer çocuklarla ilişkileri zayıftı, bunlar anneden ayrılmaya korkuyordu, yeni durumlara uyum göstermekte yavaşlardı ve okula zorla gidiyorlardı” (Ekşi, 1990, s. 46).

Kılıçarslan’a göre (2008) “aşırı koruyucu anne çocuğuyla öyle bütünleşir ki onun büyüdüğünü ve olgunlaşabileceğini asla kabul etmek istemez. Çocukları için sebepsiz yere kaygı içindedir. Çocuğa yaptırmak istedikleri için duygu sömürsü yaparlar (“Yemedim yedirdim, giymedim giydirdim.” gibi)” (s. 36).

Levy’nin çalışmalarında annelerin neden bu şekilde davrandığıyla ilgili şu yargıya varılmaktadır:

İlk etmen, çocukla ilgili olandı: Annelerin ilk çocuklarının ölümü, uzun zaman çocuklarının olmaması, güç bir hamilelik dönemi. İkinci neden annenin kendi çocukluğundaki etmenlerdir. Kendileri sevgi ve sıcaklıktan yoksun ailelerde büyümüşlerdir. Üçüncü neden annelerin kendi evlilik yaşantısıyla ilgili problemler kocasıyla özlediği ilişkiyi kendi çocuğunda gidermesidir. Dördüncü etmen reaksiyon formasyon denilen psikolojik savunmadır. Beşinci etmen, annedeki ruhsal bozukluktur (Rutter, 1975, Akt: Ekşi, 1990, ss. 46-47).

Gürsoy'a (2006) göre yapılan araştırmalar göstermiştir ki, bu tür bir koruyuculuğun altında annenin duygusal yalnızlığı olduğu ortaya çıkmıştır (s. 59).

Aile büyükleri, torunları tarafından sürekli sevmek ve ilgilerini canlı tutmak için bu koruyucu tutumlarını sürdürürler. Çocuğun her isteğinin şartsız yerine getirilmesi, onda şımarık ve sorumsuz bir kişilik geliştirmektedir. Bu şekildeki aşırı hoşgörü ve koruyuculuk çocuğun eğitiminde denge ve tutarlılığı ortadan kaldırmaktadır (Ertuğrul, 2005, s. 26).

2.4.1.6. Mükemmeliyetçi Tutum

Mükemmeliyetçi anne ve babalar çoğu zaman çocuğun yapabileceğinden fazlasını beklerler. Gerekli yeterliliğe sahip olamayan çocuklarda özgüven eksikliği görülür.

Sonuçta bu tip ailelerin çocuklarında başaramama duygusu gelişir (Bakırcıoğlu, 2002, s. 111). Hiçbir şeyi yapamayacağına inanıp hayata küsebilirler.

Bu tür ailelerin çocukları hoşgürsüzdürler, kaygılı ve doyumсузduurlar. Hep daha iyisini isterler. Bazılarında aşırı kaygıdan dolayı tırnak yeme alışkanlığı görülebilir.

Kılıçarslan'a göre (2008) bu aileler kendi yapamadıklarını çocuktan beklerler. Çocuk asla çocukluğunu yaşayamaz. Aile çocuğu olduğu gibi kabul etmez. Din, ahlak, toplum kurallarına aşırı bir uyum beklerler. Kendisine benzeyen çocuklarla arkadaşlık kurmasını beklerler (ss. 43-44).

Bakırcıoğlu'na göre (2002) "bazı anneler çocukların babalarının kötü olduğuna, çocukların da onlara benzediğine inanmaktadır. Bu nedenle ahlak kurallarına uymaları konusunda çok titizdirler. Annenin babalarına duyduğu sevgi ve nefret karışımı bir

duygu beslediği ve bilinçdışında da çocuklarına bu iki duyguyu yönelttikleri görülmektedir” (s. 111).

2.4.1.7. Demokratik Tutum

Çocuğa saygı duyan, söylediklerini önemseyen, onun fikrini soran, onu farklı yönlerden gelişimine katkıda bulunan, sevgi gösteren, hoşgörülü ve adaletli olan, bir problemi olduğunda aile içinde konuşulup son kararın çocuğun verdiği; kısaca çocuğun kendini gerçekleştirmesine yardımcı olan ebeveyn tutumudur. Bu çocuklar dengeli, sosyal, saygılı, özgüven sahibidir, özgür, saygı duyulan bir ortamda yetiştiklerinden yaratıcıdır, atılgandır. Sorumluluklarının bilincindedirler.

Gürsoy’a göre (2006) eğer ailede uyulması gereken kurallar ve standartlar önceden belirlenip çocuklara açıklama yapılmışsa, kesin sınırlamalar yerine çocuğa seçme şansı tanıyan seçenekler sunuluyorsa, karşılıksız sevgi varsa ve bu sevgi davranışlarda açık ve net olarak görülüyorsa, cezalar ılımlı ve eğitici nitelik taşıyorsa, demokratik ve sağlıklı ailesiniz demektir (s. 59).

Yavuzer’e (1999) göre “kabul eden anne baba, çocuğun ilgilerini göz önünde tutarak, onun yeteneklerini geliştirecek ortam hazırlar. Kabul edilen çocuk, genellikle sosyalleşmiş, işbirliğine hazır, arkadaş canlısı, duygusal açıdan dengeli ve mutlu bireydir” (s. 143).

Cüceloğlu’na (2006) göre destekleyen aile ortamında beş mesaj vardır. Bu mesajlar, ilişki içinde sözle değil, davranışla iletilir. “Bunlar:

1. Seni umursuyorum, benim için varsın, önemlisin.
2. Seni olduğun gibi, yargılamadan kabul ediyorum.
3. Sen değerlisin; senin gibi bir tane daha yok.
4. Senin gerçekten istediğini yapabilme yeteneğine, gücüne güveniyorum ve inanıyorum.
5. Sen, sen olduğun için sevmeye, kendin olarak gelişmeye layıksın.” (s. 76).

Cüceloğlu’na (2006) göre “her çocuğun, kendinin yapmak istediği şeyler hakkında hayalleri ve umutları vardır. Bunları küçümsememek gerekir. Destekleyen aile bu hayallerin ortaya çıkmasına destek olur. Onun kendini önemsememesinin, kendisiyle ilgili farkındalık geliştirememesinin temelinde, insan olarak önemsenmeyi, hesaba katılmayı, yok varsayılma duygusu yatar” (s. 72).

İdeal anne ve babalar çocuğun ihtiyaçlarını sezen, onlara uygun cevaplar veren, aşırı hoşgörölü veya katı olmayıp, çocuğa karşı esnek bir yaklaşım içinde olan, davranışlarında belirli bir devamlılık ve kararlılık sağlayan, karşı çıkmadan önce her zaman çocuğun isteklerini dinleyen ana-babalardır (Yavuzer, 1999: 69, Akt: Ertuğrul, 2005, s. 23).

Kılıçarslan'a göre (2008) anne baba tutumları arasında en başarılı olanı, güven verici, kabul edici, destekleyici, hoşgörölü ve demokratik anne baba tutumudur. Ancak bu esnek yaklaşım içinde bedensel, zihinsel, ruhsal açıdan sağlıklı bireyler yetişebilir (s. 48).

“Uyumlu ilişkiler içinde, güvenli bir aile ortamında sevgi ve anlayışla büyüyen çocuk olgunlaşır, kişilik kazanır, kendi kanatlarıyla uçmayı öğrenir. Sevildikçe güven duygusu pekişir, desteklendikçe özsaygısı artar. Anlayış gördükçe hoşgörölü olmayı, sorumluluk aldıkça bağımsız davranmayı öğrenir.” (Yörükoğlu, 1992, s. 85).

2.4.2. Ebeveyn Tutumlarını Etkileyen Faktörler

Yavuzer'e (1988) göre anne ve babaların çocuklarına karşı tavırlarını etkileyen başlıca faktörler şöyle sıralanabilir (s. 140):

1. Dünyaya gelen çocuk, anne ve babanın beklentilerine uygun olmadığı takdirde, oluşan kırıklık sonucu, anne ve babada reddetme tavrı gelişir.
2. Toplumun kültürel değerleri, çocuklarını yetiştirmek üzere anne ve babaların tutumlarını etkiler.
3. Üstlendikleri ebeveyn rolünden haz duyan ve görevlerini gereğince yaptıklarına inanan anne ve babaların çocuklarına karşı takındıkları tavırlar, çocuklarını nasıl yetiştireceklerini bilemeyen, güvensiz ve kendini yetersiz hisseden anne babaya oranla daha başarılı ve olumludur.
4. Çocuklarının sayısı, cinsiyet ve kişilik özelliklerinden memnun olan anne ve babalar, memnun olmayanlara oranla daha uygun tavırlara sahiptirler.

Literatüre göre anne ve babanın ruh sağlığı, eğitim durumu, sosyo-ekonomik durumu, kendi yetişme biçimi, aralarındaki ilişki, annenin çalışma durumu, kültürel değerler, çocuğun doğum sırası, yaşı, cinsiyeti ebeveyn tutumunu etkilemektedir.

Yapılan pek çok araştırma, normal anne babaların çocuklarına kıyasla, çeşitli ruhsal bozuklukları olan ana babaların çocuklarında çok daha sık depresyon ve intihar

davranışı görüldüğünü vurgular (Angold 1988, Garber J. ve ark, 1988, Parry- Jones WLL. , 1985, Rutter M. , 1966, Akt: Ekşi, 1990, s. 174). “Annenin çocuğa karşı aşırı koruyuculuğu, doğrudan doğruya annedeki ruhsal bozukluğun bir sonucu olabilir, şizofren bir annenin, düşünce ve ruhsal fonksiyonlarının bozukluğu ve aşırı şüpheleri nedeniyle çocuğuna aşırı düşmesi gibi” (Kagan, 1978, Akt: Ekşi, 1990, s. 47).

Yavuzer’e göre (1988) suçlu çocukların ailelerinin sorunlarından biri eğitimsizliktir. Anne ve babalarının öğrenim durumları ülkemiz standartlarının altındadır. Eğitilmiş olmak, anne babaya hiç değilse kendi davranışlarını eleştirme ve denetleme olanağı vermektedir (ss. 149-150).

“Güçlü kişilik yapısına sahip ebeveyn, çocukluğunda annesinden gördüğü olumsuz tutum ve davranışı aynen çocuklarına yansıtma eğilimi içindedir; fakat bunun bilincinde değildir. Annenin çocuğuna aksettiği acımasızlığı bu tipler çocuğuna aynen uygularlar, kendini aşmış veya iyi bir eğitim almamışlarsa.” (Girgin, 2006, s. 32).

Yavuzer’in (1988) suçlu çocuklarla ilgili yaptığı bir araştırmasında annesi çalışan deneklerin azınlığı oluşturduğu görülmektedir (s. 155).

Annenin psikolojik durumu, çalışıp çalışmaması çocukların uyumlu olmasını etkilemektedir. Çalışan annelerin çocukları çalışmayanlara göre daha uyumludur. Şiddet eğilimi azdır.

Psikolog Hoffman’a göre (2000) tam zamanlı ev hanımlığı yapan anneler tam zamanlı çalışan annelere göre hem otoriter hem de serbest bırakan bir tutum benimsemektedirler. Bu tip anneler çocuk üzerinde otorite kurma ve gücünü gösterme davranışlarını daha çok sergiliyorlar (Yeşilyaprak, 2005, s. 99).

Yavuzer’e (1999) göre, “içinde büyüdüğü ailenin sosyal yapısı ve biçimi, çocuğun gelişimini etkiler. Ailenin patriyarkal yapıda ya da dağılmış bir aile biçiminde olması kadar, çocuğun farklı aile üyeleriyle olan ilişkisi de gelişimde etkili olur. Örneğin, babanın olmadığı bir evde yetişen çocuğun annesiyle olan ilişkisi, babası hayatta olan çocuğa göre farklıdır. Annenin çalışması halinde, çocuğa bir başka yakının baktığı durumlarda, çocukların anneye olan ilişkileri yine farklılık gösterir” (s. 127).

Yörükoğlu’na göre (1992) boşanmadan sonra çocukların ana ve babayla ilişkileri yolunda gitmiyor. Anneyle yaşayan çocukların pek azı babalarıyla düzenli ilişki sürdürebiliyor. Çoğunlukla babalar eşleriyle birlikte çocuklarını da boşamış gibi

davranıyor. Babadan ilgi ve sevgi göremeyen çocuklarda güvensizlik, öz saygısını yitirme, terk edilmişlik duyguları gelişiyor (s. 109).

Ailenin sosyo-ekonomik durumu da ebeveyn tutumunu etkilemektedir. Yörükoğlu'na göre (1992) yoksul ailelerde baba yüzü gülmeyen, az konuşan biridir. Eve yorgun ve öfkeli döner. Karısının yakınmalarına katlanamaz. Kızdığı zaman herkesi sıra dayacağından geçirir. Bilinçdışı öfkesini ailesinden çıkarır. Büyük çocuklara yüz verilmez, küçük çocuklar sevilebilir. Ayakaltında dolaşmasını diye sokağa salınan çocuk denetimsiz kalır. Ezilmemek için ezmek gerektiğini kavrar. Yoksul çocuğun durumu babası uzakta bir yerde çalışıyorsa daha da zordur. Baba korkusu ve denetimi de kalkınca anne erkek çocuğunu yönetmekte güçlük çeker. Genellikle yoksulluk, beden gibi ruh sağlığını da bozan bir ortam oluşturur (ss. 185-190).

Ebeveyn tutumunu etkileyen diğer bir faktör de doğum sırasındır. Aileye ilk gelen çocuk çok sevilmiş, çok ilgi görmüş, her arzusu yerine getirilmiştir. Yeni bir çocuğun gelmesiyle çocukta kıskançlık, aşırı sinirlilik ve anormal davranışlar oluşur. İkinci çocuklar birinci çocuğun liderlik ve kendine güveniyle son çocuğun mücadeleci kişiliği arasında nasıl hareket edeceklerini bilmediklerinden güçlük çekerler. Son çocuğa ise bebek gözüyle bakılır. Bu çocuk ayrıcalıktan istifade eder (Ertuğrul, 2005, ss. 182-183). Adler'e göre aile içindeki konumu dolayısıyla en küçük çocuk kendinden ilerideki kardeşlerin peşi sıra koşup onlara yetişmeye ve geçebilirse onları geçmeye sürekli eğilim gösterir. Başından beri aşağılık duygusu içinde yaşar; dolayısıyla girdiği yarış toplumsallık alanının sınırlarından dışarı taşımaması pek kolay değildir (Şipal, Çev., 1996, s. 69). Ailede kendine yer bulmak için olumlu ve olumsuz davranışlar sergiler. Olumsuz davranışların çoğu çocukçadır. Bunlar böyle olsa da mücadeleci bir kişilik geliştirirler (Yakut, 1997, Akt: Ertuğrul, 2005, s. 183).

“Aile, anne ve baba içinde buldukları, yaşadıkları toplum kesimine göre kız ve erkek çocukla farklı iletişim kurarlar. Kırsal kesimlerdeki geleneksel ailelerde erkek çocuktan kendi çıkarları doğrultusunda daha çok beklenti içinde olduklarından, kız çocuklarına oranla daha çok değer verirler” (Köknel, 1993, s. 244).

Yaşadığımız toplumun kültürel değerleri ebeveyn tutumunu etkilemektedir. “Türk aile ve eğitim sistemine bakıldığında genelde otoriter, kısıtlayıcı, aşırı koruyucu ve kontrol edici bir yapının ortaya çıktığı görülür.” (Kılıçarslan, 2008, s. 66).

Feldman ve diğ. (1991), Hong Kong, Avustralya ve ABD'de yaşayan çocukları karşılaştırmışlar ve Hong Konglu çocukların diğerlerine göre daha az istenmeyen davranış sergilediklerini bulmuşlar ve bunu da Hong Konglu çocukların ailelerini diğerlerine göre daha talepkar, bireyselliğe daha az önem veren, bireysel başarıyı daha az önemseyen, geleneksel değerlere daha çok önem veren, temel sosyal becerileri daha çok önemseyen ve aileleri ile bir arada yaşamaya daha çok önem veren kişiler olarak görmelerine bağlamışlardır (http://g.gurses.tripod.com/o_rehberlik.htm).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada, çok sayıdaki değişkenin birlikte değişimini ve değişim derecesini belirlemek (Karasar, 2005) amaçlanmaktadır. Dolayısıyla araştırma ilişkisel tarama modelindedir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim öğretim yılında Manisa İli'nde kamu ilkokullarında okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemine ise 2013-2014 öğretim yılında Manisa İli'nde okuyan 403 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenciler tesadüfi örnekleme yoluyla belirlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, öğretmenlere uygulanan ve tarafımdan geliştirilen “İstenmeyen Davranışlar Ölçeği”nden, öğretmenin demografik değişkenlerini içeren “Öğretmen Bilgi Formu”ndan ve öğrencilere uygulanan Kuzgun (1972) tarafından geliştirilen “Ana-Baba Tutumu Envanteri” ve tarafımdan geliştirilen öğrencilerin demografik değişkenlerini içeren “Öğrenci Bilgi Formu”ndan elde edilmiştir.

İstenmeyen davranışlar ölçeğindeki istenmeyen davranışlar; İzmir, Manisa, İstanbul, Kocaeli, Adana, Şanlıurfa, Van'da çalışan 50 öğretmenle yapılan ikili görüşmeler ve literatür taramasıyla elde edilmiştir. Ölçek, öğrencilerin sınıfta vuku bulması olası istenmeyen öğrenci davranışlarını gösterme derecesini belirlemek için 5'li likert tipi (hiç, az, orta, çok, aşırı) şeklinde hazırlanmıştır. Ölçeğin geçerliği için alan uzmanı öğretim üyelerinin ve yüksek lisans öğrencilerinin görüşü alınmış, ölçek 403 öğrenciye uygulanarak faktör analizi yapılmıştır. Ayrıca Alfa güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır (Alfa= ,928; KMO= ,919; $p < ,001$).

Algılanan “anne-baba tutumları Kuzgun (1972) tarafından geliştirilen ana baba tutumu envanteri ile ölçülmüştür. Ölçme aracı demokratik, otoriter, ilgisiz olarak belirlenen üç ana baba tutumu boyutu için 40'ar madde olmak üzere toplam 120 maddeden oluşmaktadır” (mebk12.meb.gov.tr/meb.../20085736_anababatutum_envanteri.doc).

Ölçeğin geçerliliğini saptamak için hazırlanan maddeler 25 kişilik uzman gruba dağıtılmış ve her maddenin hangi tutum için karakteristik davranış ifadesi olduğunu belirtmeleri istenmiştir. Hazırlanan maddeleri hemen hemen uzmanların hepsi tarafından belli bir alt kategoriye yerleştirilmiştir. Güvenirliği saptamak için ölçek 92 kişilik uzman gruba 15 gün ara ile iki defa uygulanmış ve iki ölçüm arasındaki korelasyon “Demokratik Ana Baba Tutumu Ölçeği: ,66; Otoriter Ana Baba Tutumu Ölçeği: ,59; İlgisiz Ana Baba Tutumu Ölçeği: ,65” olarak bulunmuştur (mebk12.meb.gov.tr/meb.../20085736_anababatutumenvanteri.doc).

İlkokul öğrencilerine uygun olması açısından ölçekteki seviyelerine uygun sorular seçilerek anlayabilecekleri şekle getirilmiş, soru sayısı azaltılarak ana baba tutumu envanteri 120 maddeden 15 maddeye düşürülmüştür. 403 öğrenciye uygulanarak faktör analizi yapılmış, güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır (Alfa= ,432; KMO= ,615; p= ,00).

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS (20,0) istatistik programı ile yapılmıştır. Karşılaştırma yapmak için “t-testi” ve “tek yönlü varyans analizi”, farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için “Post-Hoc Tukey” testi kullanılmış; davranış puanları ve ebeveyn tutumu arasındaki ilişkiyi görmek için “Pearson korelasyon katsayısı” hesaplanmıştır.

“İstenmeyen Davranışlar Ölçeği”nin ve “Ana-Baba Tutumu Envanteri”nin güvenilirliği için Alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmış, yapı geçerliliği için faktör analizi yapılmıştır.

Tablo 1. de İstenmeyen Davranışlar Ölçeği’ne ait faktör analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 1. İstenmeyen Davranışlar Ölçeği'ne ait faktör analizi sonuçları

Madde No	Faktör Ortak Varyans	Faktör-1 Yük değeri	Döndürme Sonrası Yük Değeri				
			Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
Şikayet (d2)	,701	,623	,817	,166	,062	-,036	-,022
Gereksiz Konuşma (d1)	,727	,716	,799	,276	,081	,075	,019
Parmak Kaldırmadan Konuşma (d3)	,703	,701	,793	,196	,172	,083	,000
Dolaşma (d4)	,696	,754	,735	,308	,217	,117	-,015
Başka Şeylerle İlgilenme (d5)	,760	,775	,627	,586	-,004	,141	,053
Psikolojik Şiddet (d11)	,655	,732	,566	,169	,484	,128	,235
Duygunun Uygunuz Dışa Vurumu (d14)	,588	,702	,535	,173	,458	,160	,191
Uygunuz Söylemlerde Bulunma (d9)	,693	,755	,509	,269	,515	-,018	,310
Ders Araç Gereçlerini Getirmeme (d15)	,660	,655	,294	,734	-,011	,038	,180
Tepkisiz Kalma (d17)	,647	,694	,203	,719	,217	,063	,192
Derse Gecikme (16)	,532	,552	,074	,697	,173	,005	,102
Yerlere Çöp Atma (d8)	,563	,705	,334	,606	,179	,191	,121
Grup Faaliyetlerinden Kaçmaya Çalışma (23)	,521	,580	,232	,562	,179	-,163	,303
Tükürme (d13)	,572	,604	,074	,508	,376	,401	,084
Sınavda Kopya Çekme (20)	,396	,453	,240	,503	-,015	,236	-,172
Sınıftan Aniden Çıkıp Sınıfa Gelmemesi (d24)	,756	,483	,022	,197	,844	,025	-,060

Madde No	Faktör Ortak Varyans	Faktör-1 Yük değeri	Döndürme Sonrası Yük Değeri				
			Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
Öğretmenine Küsme (d22)	,701	,520	,197	,101	,806	,014	-,046
Fizyolojik Şiddet (d10)	,684	,713	,494	,124	,573	,174	,257
Altına Kaçırma (d21)	,666	,175	,056	-,039	-,050	,805	,106
Sıranın Altında Yemek Yeme (d19)	,563	,519	,150	,356	,218	,606	,002
Hırsızlık (d25)	,790	,241	-,026	,175	-,064	,040	,868
Arkadaşının Eşyasını İzinsiz Alma (d7)	,528	,541	,144	,309	,249	,307	,505
Açıklanan Varyans							
Toplam:% 64 Faktör-1:% 20 Faktör-2:% 18 Faktör-3:% 13 Faktör-4:% 7 Faktör-5:% 6							

Ölçek, beş faktörlüdür. Önemli olarak belirlenen faktörlerden birincisi ölçeğe ilişkin toplam varyansın %20'sini, ikinci faktör %18'ini, üçüncü faktör %13'ünü, dördüncü faktör %7'sini, beşinci faktör %6'sını açıklamaktadır. Beş faktörün açıkladıkları toplam varyans %64'tür. Beş faktörün maddelerde açıkladıkları ortak varyans yaklaşık %40-79 arasında değişmektedir.

Faktör döndürme sonunda, ölçeğin birinci faktörünün 8 maddeden (1, 2, 3, 4, 5, 9, 11, 14), ikinci faktörünün 7 maddeden (8, 13, 15, 16, 17, 20, 23), üçüncü faktörün 3 maddeden (10, 22, 24) ve dördüncü faktörün 2 maddeden (19, 21), beşinci faktörün 2 maddeden (7, 25) oluştuğu belirlenmiştir. Birinci faktörde yer alan maddelerin faktör yük değerleri 0,519-0,812 arasında, ikinci faktörde yer alan maddelerin faktör yük değerleri 0,492-0,798 arasında, üçüncü faktörde yer alan maddelerin faktör yük değerleri 0,558-0,854 arasında, dördüncü faktörde yer alan maddelerin faktör yük değerleri 0,606-0,807, beşinci faktörde yer alan maddelerin faktör yük değerleri 0,482-0,847 arasında değişmektedir. İlk faktörde yer alan maddelere “ilgi çekme”, ikinci

faktörde yer alan maddelere “kurallardan kaçma”, üçüncü faktörde yer alan maddelere “öfkenin dışa vurumu”, dördüncü faktörde yer alan maddelere “fizyolojik gelişim sorunu”, beşinci faktörde yer alan maddelere “sevgi ve ilgi boşluğu” ismi verilmiştir.

Ölçek dönüştürüldükten sonra 6. (sahip olduğu yük değeri 1. faktör için 0,541, 3. faktör için 0,539), 18. (sahip olduğu yük değeri 3. faktör için 0,069, 5. faktör için 0,068) maddeler testten atılmıştır.

Tablo 2’de Alfa ile KMO Değeri verilmektedir.

Tablo 2. Alfa ile KMO Değeri

İstenmeyen Davranışlar Ölçeği	Alfa	KMO Değeri
	,928	,919

$p < ,001$

Alfa ,928 olduğu için ölçek yüksek derecede güvenilirdir. KMO değeri = ,919 olduğu için veri setimiz faktör analizine uygundur. Barlett testi de anlamlıdır, $p = ,000$. Dolayısıyla bu maddeler aynı yapıyı ölçmektedir. Ölçeğin yapı geçerliliği vardır.

4. BULGULAR

Tablo 3. de araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistik sonuçları verilmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistik sonuçları

Değişken	Düzyey	N	%
Kıdem	1-2	59	14,6
	3-5	102	25,3
	6-10	154	38,2
	11-15	19	4,7
	16-20	37	9,2
	21yıl ve üzeri	32	7,9
	Toplam	403	100,0
Cinsiyet	Kadın	207	51,4
	Erkek	196	48,6
	Toplam	403	100,0
Branş	Sınıf	377	93,5
	Branş	26	6,5
	Toplam	403	100,0
Eğitim Düzyey	Önlisans	31	7,7
	Lisans	371	92,1
	Kayıp Veri	1	,2
	Toplam	403	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerden kıdemi 6-10 yıl olanlar (%38,2), kıdemi 3-5 yıl olanlardan (%25,3), kıdemi 1-2 yıl olanlardan (%14,6), kıdemi 16-20 yıl olanlardan (% 9,2), kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlardan (%7,9), kıdemi 11-15 olanlardan (%4,7) fazladır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden cinsiyeti kadın olanlar (%51,4), cinsiyeti erkek olanlardan (%48,6) fazladır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri (%93,5), branş öğretmenlerinden (%6,5) fazladır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden eğitim düzeyi lisans olanlar (%92,1), önlisans olanlardan (%7,7) fazladır. Eğitim düzeyi yüksek lisans olan öğretmen yoktur.

Tablo 4. de araştırmaya katılan öğrencilerin ve ailelerinin demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistik sonuçları verilmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya katılan öğrencilerin ve ailelerinin demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistik sonuçları

Değişken	Düzy	N	%
Öğrencinin Yaşı	6	12	3,0
	7	16	4,0
	8	65	16,1
	9	186	46,2
	10 ve üzeri	121	30,0
	Toplam	400	99,3
Cinsiyeti	Kız	193	47,9
	Erkek	209	51,9
	Toplam	402	99,8
Babanın Eğitim Düzeyi	İlkokul terk	16	4,0
	İlkokul	212	52,6
	Ortaokul	39	9,7
	Lise	96	23,8
	Önlisans	3	,7
	Lisans	24	6,0
	Yüksek lisans	1	,2
Toplam	391	97,0	
Annenin Eğitim Düzeyi	İlkokul terk	30	7,4
	İlkokul	268	66,5
	Ortaokul	42	10,4
	Lise	35	8,7
	Önlisans	6	1,5
	Lisans	10	2,5
Toplam	391	97,0	
Kardeş Sayısı	1	118	29,3
	2	145	36,0
	3	83	20,6
	4	25	6,2
	5 ve üzeri	19	4,7
	Toplam	390	96,8
Annenin Mesleği	Serbest meslek	19	4,7
	Esnaf	5	1,2
	Çiftçi	38	9,4
	Memur	16	4,0
	İşçi	10	2,5
	Çalışmıyor	312	77,4
	Toplam	400	99,3
Babanın Mesleği	Serbest meslek	48	11,9
	Esnaf	35	8,7
	Çiftçi	165	40,9
	Memur	47	11,7
	İşçi	93	23,1
	Çalışmıyor	10	2,5
	Toplam	398	98,8
Ortalama Gelir	0-1000	246	61,0
	1001-2000	88	21,8
	2001-3000	40	9,9
	3001-4000	5	1,2
	4001-5000	11	2,7
	5001-üstü	2	,5
	Toplam	392	97,3

Araştırmaya katılan öğrencilerden yaşı 9 olanlar (%46,2), 10 ve üzeri olanlardan (%30), 8 olanlardan (%16,1), 7 olanlardan (%4), 6 olanlardan (%3) fazladır.

Araştırmaya katılan öğrencilerden cinsiyeti erkek olanlar (%51,9), cinsiyeti kız olanlardan (%47,9) fazladır. Araştırmaya katılan öğrencilerden babasının eğitim düzeyi ilkokul olanlar (%52,6), lise (%23,8), ortaokul (%9,7), lisans (%6), ilkokul terk (%4), önlisans (% 0,7), yüksek lisans olanlardan (%0,2) fazladır. Araştırmaya katılan öğrencilerden annesinin eğitim düzeyi ilkokul olanlar (%66,5), ortaokul (%10,4), lise (%8,7), ilkokul terk (%7,4), lisans (%2,5), önlisans olanlardan (%1,5) fazladır. Araştırmaya katılan öğrencilerden kardeş sayısı 2 olanlar (%36), 1 (%29,3), 3 (%20,6), 4 (%6,2), 5 ve üzeri (%4,7) olanlardan fazladır.

Tablo 4'e göre, araştırmaya katılan öğrencilerden annesinin mesleği olmayanlar (%77,4), çiftçi (%9,4), serbest meslek (%4,7), memur (%4), işçi (%2,5), esnaf olanlardan (%1,2) fazladır. Araştırmaya katılan öğrencilerden babasının mesleği çiftçi olanlar (%40,9), işçi (%23,1), serbest meslek (%11,9), memur (%11,7), esnaf (%8,7) olanlardan ve mesleği olmayanlardan (%2,5) fazladır. Araştırmaya katılan öğrencilerden ailesinin ortalama geliri 0-1000 olanlar (%61), 1001-2000 (%21,8), 2001-3000 (%9,9), 4001-5000 (%2,7), 3001-4000 (%1,2), 5001-üstü olanlardan (%0,5) fazladır.

Tablo 5'te öğrenci ailelerinin otokratiklik, demokratiklik, ilgisizlik puan ortalamaları ve öğrencilerin davranış puanlarının ortalamaları arasındaki ilişki verilmektedir.

Tablo 5. Tutum ve davranış puanlarının ortalamaları arasındaki korelasyon

		Davranış Puanları Ortalaması	Otokratik Tutum Puanları Ortalaması	Demokratik Tutum Puanları Ortalaması	İlgisiz Tutum Puanları Ortalaması
Davranış Puanları Ortalaması	Pearson Korelasyon	1	,049	,128*	-,078
	p		,329	,011	,119
Otokratik Tutum Puanları Ortalaması	Pearson Korelasyon	,049	1	,050	,264**
	p	,329		,315	,000
Demokratik Tutum Puanları Ortalaması	Pearson Korelasyon	,128*	,050	1	,037
	p	,011	,315		,457
İlgisiz Tutum Puanları Ortalaması	Pearson Korelasyon	-,078	,264**	,037	1
	p	,119	,000	,457	

Tablo 5 incelendiğinde otokratik tutum puanları ortalaması ile ilgisiz tutum puanları ortalaması arasında düşük düzeyde, pozitif, anlamlı bir ilişki vardır, $r = ,264$; $p < ,05$.

Tabloya göre demokratiklik tutum puanları ortalaması ile öğrencilerin davranış puanları ortalamaları arasında düşük düzeyde, pozitif, anlamlı bir ilişki vardır, $r = ,128$; $p < ,05$.

Tablo 6. da İstenmeyen Davranışlar Ölçeği'nde yer alan soruların ortalamalarına ilişkin istatistik sonuçları verilmektedir.

Tablo 6. İstenmeyen Davranışlar Ölçeği'nde yer alan soruların ortalamalarına göre dağılımı

Kategoriler	\bar{X}	Ss
Gereksiz Konuşma	3,6434	1,09317
Şikayet	3,5810	1,06491
Parmak Kaldırmadan Konuşma	3,7830	1,09330
Dolaşma	4,1671	1,01711
Başka Şeylerle İlgilenme	3,7128	1,14951
Arkadaşının Eşyasını İzinsiz Alma	4,6409	,72851
Yerlere Çöp Atma	4,4874	,85527
Uygunsuz Söylemlerde Bulunma	4,4236	,95557
Fiziksel Şiddet	4,5950	,83829
Psikolojik Şiddet	4,4325	,92335
Uygunsuz Oturma	4,3741	,96681
Tükürme	4,8221	,53134
Duygunun Uygunsuz Dışa Vurumu	4,4600	,90855
Ders Araç Gereçlerini Getirmeme	4,0300	1,13239
Derse Gecikme	4,4351	,90997
Tepkisiz Kalma	4,3092	1,04840
Sıranın Altında Yemek Yeme	4,8467	,54899
Sınavda Kopya Çekme	4,6800	,73754
Altına Kaçırma	4,9526	,27432
Öğretmenine Küsme	4,6858	,78487
Grup Faaliyetlerinden Kaçmaya Çalışma	4,4055	,96884
Sınıftan Aniden Çıkıp Sınıfa Gelmeme	4,8589	,58625
Hırsızlık	4,9137	,43118
\bar{X}	4,3801	,56567

Ortalamadan (\bar{X} : 4,38) görüleceği üzere öğretmenler genel olarak testte “az” seçeneğini işaretlemişlerdir. Buna göre sınıfta vuku bulan problem davranışlar az düzeydedir.

Tablo 7. de öğretmenlerin cinsiyetlerine göre öğrencilerin davranış puanlarının ortalamasına ilişkin t-testi sonuçları verilmektedir.

Tablo 7. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre öğrencilerin davranış puanlarının ortalamasına ilişkin t testi sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Kadın	205	4,3835	,59206	399	,382	,537
Erkek	196	4,3767	,53818			

Öğretmenlerin cinsiyetine göre öğrencilerin davranış puanları farklılaşmamaktadır [t(399)= ,382; p> ,05]. Bu sonuca göre, erkek olan ($\bar{X} = 4,37$) öğretmenlerin öğrencilerin davranışları, olmayanlarla ($\bar{X} = 4,38$) benzerdir.

Tablo 8. de öğretmenlerin kıdem düzeylerinin öğrencilerin davranışına ilişkin puanlarını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 8. Öğretmenlerin kıdem düzeylerinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler	N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Gruplararası Fark
1-2	59	4,19	,5338	7,659 120,335 127,993	5 395 400	1,532 ,305	5,02	,00	1-2 ve 6-10 1-2 ve 11-15 1-2 ve 16-20 3-5 ve 11-15 11-15 ve 21yıl-üzeri
3-5	102	4,29	,7022						
6-10	153	4,44	,4056						
11-15	18	4,77	,4002						
16-20	37	4,53	,5601						
21yıl ve üzeri	32	4,25	,6947						

Öğrencilerin davranışları öğretmenlerin kıdemlerine göre farklılaşmaktadır [F(5-395)= 5,02; p< ,05]. Öğretmenler kıdeme göre öğrencilerin davranışlarının değiştiğini algılamaktadır. Bu sonuca göre kıdemi 1-2 yıl olan ($\bar{X} = 4,19$) öğretmenlerin öğrencilerindeki davranış puanları 6-10 yıl ($\bar{X} = 4,44$), 11- 15 yıl ($\bar{X} = 4,77$) ve 16-20 yıl olan ($\bar{X} = 4,53$) öğretmenlerin öğrencilerine göre daha düşüktür. Kıdemi 11-15 olan ($\bar{X} = 4,77$) öğretmenlerin öğrencilerinin davranış puanları kıdemi 3-5 ($\bar{X} = 4,29$) ve 21 yıl-üzeri olanlara ($\bar{X} = 4,25$) göre daha yüksektir.

Tablo 9. da öğretmenlerin branşlarına göre öğrencilerin davranış puanlarının ortalamasına ilişkin t-testi sonuçları verilmektedir.

Tablo 9. Öğretmenlerin branşlarına göre öğrencilerin davranış puanlarının ortalamasına ilişkin t testi sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Sınıf	375	4,4068	,54378	26,964	6,013	,015
Branş	26	3,9950	,72881			

Öğretmenlerin branşlarına göre öğrencilerin davranış puanları farklılaşmaktadır [t(26,964)= 6,013; p< ,05]. Bu sonuca göre, sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin davranış puanları ($\bar{X} = 4,4068$), branş öğretmenlerinin öğrencilerinin davranış puanlarından ($\bar{X} = 3,9950$) yüksektir.

Tablo 10. da öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre öğrencilerin davranış puanlarının ortalamasına ilişkin t-testi sonuçları verilmektedir.

Tablo 10. Öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre öğrencilerin davranış puanlarının ortalamasına ilişkin t testi sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Önlisans	31	4,4250	,44007	398	,847	,358
Lisans	369	4,3752	,57557			

Öğretmenlerin eğitim düzeyine göre öğrencilerin davranış puanları farklılaşmamaktadır [t(398)= ,847; p> ,05]. Bu sonuca göre, eğitim düzeyi önlisans olan öğretmenlerin öğrencilerin davranış puanları ($\bar{X} = 4,4250$), eğitim düzeyi lisans olan öğrencilerinin davranış puanlarına yakındır ($\bar{X} = 4,3752$). Eğitim düzeyi yüksek lisans olan öğretmen yoktur.

Tablo 11. de öğrencilerin yaşlarının öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanlarını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 11. Öğrencilerin yaşlarının öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler	N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalaması	F	p
6	12	4,33	,4415	2,281 125,488 127,769	4 393 397	,570 ,319	1,786	,131
7	16	4,37	,7140					
8	65	4,52	,5245					
9	184	4,38	,5679					
10 ve üzeri	121	4,29	,5705					

Öğrencilerin davranış puanları, öğrencilerin yaşlarına göre farklılaşmamaktadır [F(4-393)= 1,786; p> ,05]. 6 yaşında olan öğrencilerin ($\bar{X} = 4,33$), 7 yaşında olan öğrencilerin ($\bar{X} = 4,37$) , 8 yaşında olan öğrencilerin ($\bar{X} = 4,52$), 9 yaşında olan öğrencilerin ($\bar{X} = 4,38$), 10 ve üzeri yaşında olan öğrencilerin ($\bar{X} = 4,29$) ortalama davranış puanları yakındır.

Tablo 12. de öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğrencilerin davranış puanlarının ortalamasına ilişkin t-testi sonuçları verilmektedir.

Tablo 12. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğrencilerin davranış puanlarının ortalamasına ilişkin t testi sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Kız	192	4,5462	,46083	383,157	14,837	,000
Erkek	208	4,2262	,61064			

Öğrencilerin cinsiyeti, öğrencilerin davranış puanlarını farklılaştırmaktadır [t(383,157) = 14,837; p< ,05]. Bu sonuca göre, kız öğrencilerin davranış puanları ($\bar{X} = 4,5462$), erkek öğrencilerin davranış puanlarından ($\bar{X} = 4,2262$) yüksektir.

Tablo 13. de öğrencilerin babalarının eğitim düzeyinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanlarını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 13. Öğrencilerin babalarının eğitim düzeyinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler	N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
İlkokul terk	16	3,85	1,001	6,242 120,282 126,524	6 382 388	1,040 ,315	3,304	,003
İlkokul	211	4,36	,4882					
Ortaokul	39	4,43	,4991					
Lise	96	4,40	,6346					
Önlisans	3	4,60	,2300					
Lisans	23	4,53	,5774					
Yüksek lisans	1	4,86	.					

Tablo 13. de öğrencilerin davranışları öğrencilerin babalarının eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır [F(6-382)= 3,304; p< ,05].

Tablo 14. de öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanlarını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 14. Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler	N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
İlkokul terk	30	4,1087	,8518	3,664 122,93 126,59	5 383 388	,733 ,321	2,283	,046
İlkokul	267	4,3711	,5188					
Ortaokul	42	4,3954	,6104					
Lise	35	4,4795	,5556					
Önlisans	6	4,5000	,6700					
Lisans	9	4,7150	,5321					

Tablo 14. de öğrencilerin davranış puanları annelerinin eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır [F(5-383)= 2,283; p< ,05].

Tablo 15. de kardeş sayılarının öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanlarını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 15. Öğrencilerin kardeş sayılarının öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler	N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Gruplararası Fark
1	118	4,4761	,53844	6,690 119,589 126,279	4 383 387	1,672 ,312	5,35	,00	1-5 ve üzeri 2-5 ve üzeri
2	143	4,4384	,46612						
3	83	4,2687	,64796						
4	25	4,1896	,60661						
5 ve üzeri	19	3,9703	,80131						

Öğrencilerin davranışları öğrencilerin kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır [F(4-383)= 5,35; p< ,05]. Bu sonuca 1 kardeş olanların ($\bar{X} = 4,47$) ve 2 kardeş olanların ($\bar{X} = 4,43$), 5 kardeş ve üzeri olanlara ($\bar{X} = 3,97$) göre davranış puanları daha yüksektir.

Tablo 16. da öğrencilerin annelerinin mesleğinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanlarını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 16. Öğrencilerin annelerinin mesleğinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler	N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Gruplararası Fark
Serbest meslek	19	4,3043	,54091	10,641 116,99 127,64	5 392 397	2,128 ,298	7,130	,00	Çiftçi-İşçi Çiftçi-Çalışmıyor Çiftçi-Memur
Esnaf	5	4,4696	,29231						
Çiftçi	38	3,9245	,85861						
Memur	15	4,6696	,62095						
İşçi	10	4,7000	,24290						
Çalışmıyor	311	4,4124	,50220						

Öğrencilerin davranış puanları öğrencilerin annelerinin mesleğine göre farklılaşmaktadır [F(5-392)= 7,130; p< ,05]. Bu sonuca annesi çiftçi olanların davranış puanları ($\bar{X} = 3,92$) annesi çalışmayanlara ($\bar{X} = 4,41$), memur olanlara ($\bar{X} = 4,66$) ve işçi olanlara ($\bar{X} = 4,70$) göre daha düşüktür.

Tablo 17. de öğrencilerin babalarının mesleğinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanlarını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 17. Öğrencilerin babalarının mesleğinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler	N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Gruplararası Fark
Serbest meslek	48	4,4031	,65151	4,325 120,99 125,32	5 390 395	,865 ,310	2,788	,017	Memur-Çiftçi
Esnaf	34	4,4706	,65032						
Çiftçi	165	4,2709	,58284						
Memur	47	4,5708	,44447						
İşçi	92	4,4409	,46812						
Çalışmıyor	10	4,4043	,51119						

Öğrencilerin davranış puanları öğrencilerin babalarının mesleğine göre farklılaşmaktadır [F(5-390)= 2,788; p< ,05]. Memur çocuklarının davranış puanları ($\bar{X} = 4,5708$) çiftçi çocuklarından ($\bar{X} = 4,2709$) yüksektir.

Tablo 18. de öğrencilerin ailelerinin ortalama gelirinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanlarını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 18. Öğrencilerin ailelerinin ortalama gelirinin öğrencilerin davranışlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler	N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
0-1000	246	4,3307	,55288	2,384 121,37 123,76	5 384 389	,477 ,316	1,509	,186
1001-2000	87	4,4863	,53990					
2001-3000	40	4,4359	,54576					
3001-4000	5	4,6783	,28938					
4001-5000	10	4,4870	,96457					
5001-üstü	2	4,1304	1,0452					

Öğrencilerin davranış puanları öğrencilerin ailelerinin ortalama gelirine göre farklılaşmamaktadır [F(5-384) = 1,509; p> ,05].

Tablo 19. da öğrencilerin cinsiyetlerine göre ebeveyn tutum puanlarının ortalamasına ilişkin t-testi sonuçları verilmektedir.

Tablo 19. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ebeveyn tutum puanlarının ortalamasına ilişkin t testi sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p	
İlgisiz Tutum Ortalaması	Kız	191	,6733	,37790	395	,950	,330
	Erkek	206	,7282	,35979			
Otokratik Tutum Ortalaması	Kız	191	,9047	,46150	395	3,626	,058
	Erkek	206	,8408	,40519			
Demokratik Tutum Ortalaması	Kız	191	1,3644	,35952	395	3,523	,061
	Erkek	206	1,2505	,41740			

Öğrenci cinsiyetine göre ilgisiz ebeveyn tutum puanları farklılaşmamaktadır [t(395)= ,950; p> ,05].

Öğrenci cinsiyetine göre otokratik ebeveyn tutum puanları farklılaşmamaktadır [t(395)= 3,626; p> ,05].

Öğrenci cinsiyetine göre demokratik ebeveyn tutum puanları farklılaşmamaktadır [t(395)= 3,523; p> ,05].

Tablo 20. de öğrencilerin yaşlarının ebeveyn tutumlarına ilişkin puanlarını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 20. Öğrencilerin yaşlarının ebeveyn tutumlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler	N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Gruplarası Fark	
İlgisiz Tutum Ortalaması	6	11	,690	,242	1,425 52,044 53,469	4 390 394		2,67	,032	10-8
	7	13	,800	,365						
	8	65	,818	,416						
	9	185	,691	,362						
	10 ve üzeri	121	,644	,348						
Otokratik Tutum Ortalaması	6	11	1,10	,383	4,749 69,551 74,300	4 390 394	1,187 ,178	6,657	,000	6-10 8-10 9-10
	7	13	,876	,341						
	8	65	1,02	,416						
	9	185	,899	,437						
	10 ve üzeri	121	,728	,411						
Demokratik Tutum Ortalaması	6	11	1,45	,297	,313 61,144 61,457	4 390 394		,498	,737	Fark yok
	7	13	1,32	,370						
	8	65	1,28	,398						
	9	185	1,29	,353						
	10 ve üzeri	121	1,31	,460						

İlgisiz ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin yaşlarına göre farklılaşmaktadır [F(4-390)= 2,67; p< ,05]. 8 yaşındaki çocukların ilgisiz ana baba tutumu ortalama puanları ($\bar{X} = ,818$), 10 yaşındaki çocukların ortalama puanından ($\bar{X} = ,644$) yüksektir.

Otokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin yaşlarına göre farklılaşmaktadır [F(4-390)= 6,657; p< ,05]. Yaşı 10 ve üzeri olan ($\bar{X} = ,798$) öğrencilerin ailelerinin otokratiklik puanı, yaşı 6 ($\bar{X} = 1,10$), 8 ($\bar{X} = 1,02$) ve 9 olanlara ($\bar{X} = ,899$) göre daha düşüktür.

Demokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin yaşlarına göre farklılaşmamaktadır [F(4-390) = ,498; p> ,05].

Tablo 21. de öğrencilerin babalarının eğitim düzeyinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanları gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 21. Öğrencilerin babalarının eğitim düzeyinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler		N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
İlgisiz Tutum Ortalaması	İlkokul terk	16	,962	,3879	1,79 50,678 52,477	5 380 385	,360 ,133	2,697	,021
	İlkokul	211	,705	,3410					
	Ortaokul	38	,800	,4159					
	Lise	95	,650	,3724					
	Önlisans	3	,733	,5033					
	Lisans	23	,634	,4291					
Otokratik Tutum Ortalaması	İlkokul terk	16	,675	,3336	2,161 68,102 70,262	5 380 385	,432 ,179	2,411	,036
	İlkokul	211	,904	,4151					
	Ortaokul	38	,947	,4619					
	Lise	95	,854	,4351					
	Önlisans	3	,266	,2309					
	Lisans	23	,869	,4496					
Demokratik Tutum Ortalaması	İlkokul terk	16	1,12	,4946	1,762 58,337 60,099	5 380 385	,352 ,154	2,296	,045
	İlkokul	211	1,26	,4111					
	Ortaokul	38	1,37	,4074					
	Lise	95	1,36	,3321					
	Önlisans	3	1,60	,4000					
	Lisans	23	1,34	,3259					

İlgisiz ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin babalarının eğitim düzeylerine göre farklılaşmaktadır [F(5-380)= 2,69; p< ,05].

Otokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin babalarının eğitim düzeylerine göre farklılaşmaktadır [F(5-380)= 2,41; p< ,05].

Demokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin babalarının eğitim düzeylerine göre farklılaşmaktadır [F(5-380)= 2,29; p< ,05].

Tablo 22. de öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanları gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 22. Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler		N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalaması	F	p
İlgisiz Tutum Ortalaması	İlkokul terk	30	,8667	,35363	1,331 51,643 52,973	5 380 385	,266 ,136	1,958	,084
	İlkokul	265	,6868	,35614					
	Ortaokul	41	,7024	,39274					
	Lise	35	,6457	,43137					
	Önlisans	6	,9333	,30111					
	Lisans	9	,7556	,4442					
Otokratik Tutum Ortalaması	İlkokul terk	30	,8267	,3595	,460 70,101 70,561	5 380 385	,092 ,184	,498	,778
	İlkokul	265	,8845	,4243					
	Ortaokul	41	,9268	,4353					
	Lise	35	,8000	,4757					
	Önlisans	6	,8000	,5796					
	Lisans	9	,8222	,4941					
Demokratik Tutum Ortalaması	İlkokul terk	30	1,1267	,3841	2,398 57,782 60,180	5 380 385	,480 ,152	3,154	,008
	İlkokul	265	1,2830	,4033					
	Ortaokul	41	1,4195	,3401					
	Lise	35	1,4171	,35104					
	Önlisans	6	1,5333	,39328					
	Lisans	9	1,2444	,32830					

İlgisiz ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin annelerinin eğitim düzeylerine göre farklılaşmamaktadır [F(5-380)= 1,958; p> ,05].

Otokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin annelerinin eğitim düzeylerine göre farklılaşmamaktadır [F(5-380)= ,498; p> ,05].

Demokratik ebeveyn puanları öğrencilerin annelerinin eğitim düzeylerine göre farklılaşmaktadır [F(5-380)= 3,154; p< ,05]. Annelerinin eğitim düzeyi ilkokul terk olanların ($\bar{X} = 1,1267$) demokratik ebeveyn tutum puanları eğitim düzeyi, ortaokul ($\bar{X} = 1,4195$) ve lise olanların tutum puanından ($\bar{X} = 1,4171$) düşüktür.

Tablo 23. de öğrencilerin kardeş sayılarının ebeveyn tutumlarına ilişkin puanları gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 23. Öğrencilerin kardeş sayılarının ebeveyn tutumlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler	N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Gruplararası Fark	
İlgisiz Tutum Ortalaması	1	118	,7119	,38833	,502 52,787 53,289	4 380 384	,126 ,139	,904	,462	Fark yok
	2	142	,6718	,36151						
	3	81	,6889	,37283						
	4	25	,7920	,33902						
	5 ve üzeri	19	,7895	,39707						
Otokratik Tutum Ortalaması	1	118	,9102	,46454	1,193 72,017 73,210	4 380 384	,298 ,190	1,57 4	,181	Fark yok
	2	142	,8972	,45553						
	3	81	,7654	,39723						
	4	25	,8640	,36387						
	5 ve üzeri	19	,8947	,30817						
Demokratik Tutum Ortalaması	1	118	1,3407	,35307	1,818 58,090 59,908	4 380 384	,455 ,153	2,97 4	,019	4-5 ve üzeri
	2	142	1,2549	,38122						
	3	81	1,3358	,44478						
	4	25	1,4800	,25820						
	5 ve üzeri	19	1,1474	,55714						

İlgisiz ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin kardeş sayısına göre farklılaşmamaktadır [F(4-380)= ,904; p> ,05].

Otokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin kardeş sayısına göre farklılaşmamaktadır [F(4-380)= 1,574; p> ,05].

Demokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır [F(4-380)= 2, 974; p< ,05]. Demokratik ebeveyn tutumu sergileyen ailelerdeki kardeş sayısı 4 olanların tutum puanları ($\bar{X} = 1,4800$) 5 ve üzeri olanlardan ($\bar{X} = 1,1474$) fazladır.

Tablo 24. de öğrencilerin annelerinin mesleğinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanları gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 24. Öğrencilerin annelerinin mesleğinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler		N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
İlgisiz Tutum Ortalaması	Serbest meslek	19	,6842	,32191	,311	5	,062	,453	,811
	Esnaf	5	,4800	,36332					
	Çiftçi	38	,7158	,34053					
	Memur	15	,7200	,41266					
	İşçi	10	,6400	,24585					
	Çalışmıyor	308	,7071	,37765					
Otokratik Tutum Ortalaması	Serbest meslek	19	1,0316	,36064	1,242	5	,248	1,324	,253
	Esnaf	5	,8400	,40988					
	Çiftçi	38	,8316	,37061					
	Memur	15	,7733	,52843					
	İşçi	10	,6400	,36271					
	Çalışmıyor	308	,8773	,44135					
Demokratik Tutum Ortalaması	Serbest meslek	19	1,2632	,31307	,494	5	,099	,633	,675
	Esnaf	5	1,2000	,40000					
	Çiftçi	38	1,2421	,35764					
	Memur	15	1,3600	,40143					
	İşçi	10	1,1800	,31903					
	Çalışmıyor	308	1,3182	,40525					

İlgisiz ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin annelerinin mesleğine göre farklılaşmamaktadır [F(5-389)= ,453; p> ,05].

Otokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin annelerinin mesleğine göre farklılaşmamaktadır [F(5-389)= 1,324; p> ,05].

Demokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin annelerinin mesleğine göre farklılaşmamaktadır [F(5-389)= ,633; p> ,05].

Tablo 25. de öğrencilerin babalarının mesleğinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanları gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 25. Öğrencilerin babalarının mesleğinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanların karşılaştırılması

Kategoriler		N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
İlgisiz Tutum Ortalaması	Serbest meslek	48	,6750	,33676	,339	5	,068 ,137	,495	,780
	Esnaf	34	,6765	,35510					
	Çiftçi	164	,7256	,35179	53,110	387			
	Memur	45	,6489	,38883	53,450	392			
	İşçi	92	,6957	,40598					
Çalışmıyor	10	,7800	,44672						
Otokratik Tutum Ortalaması	Serbest meslek	48	,8625	,50723	,643	5	,129 ,188	,685	,635
	Esnaf	34	,8647	,41697					
	Çiftçi	164	,8695	,41835	72,674	387			
	Memur	45	,7733	,49653	73,317	392			
	İşçi	92	,9130	,38466					
Çalışmıyor	10	,9400	,47188						
Demokratik Tutum Ortalaması	Serbest meslek	48	1,3167	,32962	,809	5	,162 ,156	1,037	,395
	Esnaf	34	1,3647	,37000					
	Çiftçi	164	1,2634	,41609	60,376	387			
	Memur	45	1,3956	,31475	61,186	392			
	İşçi	92	1,3217	,42654					
Çalışmıyor	10	1,2800	,42374						

İlgisiz ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin babalarının mesleğine göre farklılaşmamaktadır [F(5-387)= ,495; p> ,05].

Otokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin annelerinin mesleğine göre farklılaşmamaktadır [F(5-387)= ,685; p> ,05].

Demokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin annelerinin mesleğine göre farklılaşmamaktadır [F(5-387)= 1,037; p> ,05].

Tablo 26. da öğrencilerin ailelerin ortalama gelirinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanlarını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmektedir.

Tablo 26. Öğrencilerin ailelerin ortalama gelirinin ebeveyn tutumlarına ilişkin puanlarının karşılaştırılması

Kategoriler	N	\bar{X}	Ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	
İlgisiz Tutum Ortalaması	0-1000	244	,6959	,3548	1,647 50,942 52,589	5 381 386	,329 ,134	2,464	,032
	1001-2000	88	,7409	,4047					
	2001-3000	38	,5895	,3570					
	3001-4000	5	,6400	,1673					
	4001-5000	11	,8364	,3557					
	5001-üstü	1	1,6000	.					
Otokratik Tutum Ortalaması	0-1000	244	,8869	,4173	,392 72,685 73,077	5 381 386	,078 ,191	,411	,841
	1001-2000	88	,8636	,4847					
	2001-3000	38	,8263	,4415					
	3001-4000	5	,8800	,3346					
	4001-5000	11	,9273	,4755					
	5001-üstü	1	,4000	.					
Demokratik Tutum Ortalaması	0-1000	244	1,2680	,42022	1,199 59,214 60,414	5 381 386	,240 ,155	1,543	,175
	1001-2000	88	1,3909	,3306					
	2001-3000	38	1,3526	,3430					
	3001-4000	5	1,2000	,4000					
	4001-5000	11	1,3818	,4238					
	5001-üstü	1	1,2000	.					

İlgisiz ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin ailelerinin ortalama gelirine göre farklılaşmaktadır [F(5-381)= 2,464; p< ,05].

Otokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin ailelerinin ortalama gelirine göre farklılaşmamaktadır [F(5-381)= ,411; p> ,05].

Demokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin ailelerinin ortalama gelirine göre farklılaşmamaktadır [F(5-381)= 1,543; p> ,05].

Tablo 27. de ilgisiz, otokratik, demokratik tutum puanlarının karşılaştırılması verilmektedir.

Tablo 27. İlgisiz, otokratik, demokratik tutum puanlarının betimsel istatistikleri

Kategoriler	N	\bar{X}	Ss
İlgisiz Tutum Ortalaması	398	,7015	,36874
Otokratik Tutum Ortalaması	398	,8714	,43329
Demokratik Tutum Ortalaması	398	1,3050	,39381

Demokratik ($\bar{X} = 1,3050$) ebeveyn tutumu ortalama puanı otokratik ebeveyn tutumu ($\bar{X} = ,8714$) ortalama puanına ve ilgisiz ($\bar{X} = ,7015$) ebeveyn tutumu ortalama puanına göre fazladır. Öğrenci görüşüne göre ilgisiz, otokratik, demokratik ebeveyn tutumunu öğrencilerin anne ve babasından sadece biri sergilemektedir.

Tablo 28. de ilgisiz, otokratik, demokratik tutum sorularının karşılaştırılması verilmektedir.

Tablo 28. İlgisiz, otokratik, demokratik tutum sorularının betimsel istatistikleri

Değişkenler		N	%
Tutum1	İkisi de değil	234	58,1
	annem	128	31,8
	babam	35	8,7
Tutum2	İkisi de değil	150	37,2
	annem	101	25,1
	babam	145	36,0
Tutum3	İkisi de değil	182	45,2
	annem	96	23,8
	babam	119	29,5
Tutum4	İkisi de değil	237	58,8
	annem	105	26,1
	babam	55	13,6
Tutum5	İkisi de değil	185	45,9
	annem	114	28,3
	babam	96	23,8
Tutum6	İkisi de değil	91	22,6
	annem	158	39,2
	babam	148	36,7
Tutum7	İkisi de değil	50	12,4
	annem	109	27,0
	babam	237	58,8
Tutum8	İkisi de değil	130	32,3
	annem	197	48,9
	babam	69	17,1
Tutum9	İkisi de değil	288	71,5
	annem	67	16,6
	babam	41	10,2
Tutum10	İkisi de değil	238	59,1
	annem	53	13,2
	babam	104	25,8
Tutum11	İkisi de değil	175	43,4
	annem	87	21,6
	babam	133	33,0
Tutum12	İkisi de değil	109	27,0
	annem	94	23,3
	babam	193	47,9
Tutum13	İkisi de değil	28	6,9
	annem	86	21,3
	babam	282	70,0
Tutum14	İkisi de değil	34	8,4
	annem	106	26,3
	babam	257	63,8
Tutum15	İkisi de değil	156	38,7
	annem	84	20,8
	babam	157	39,0

1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11 sorularında en çok “ikisi de değil” seçeneği işaretlenirken, tutum 6, 8 sorularında “annem”, tutum 7, 12, 13, 14, 15 sorularında “babam” seçeneği işaretlenmiştir. İlkokul ocuğun psikolojisine babanın etkisinin anneden daha çok olduğu söylenebilir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

“Birey ve toplum için en temel ögeyi aile oluşturur. Aile, bireyin beslenme, bakım, sevgi ihtiyacı, duygusal ve psikolojik gelişim, eğitim, kültürel değerleri kazanma, sağlıklı zeka gelişimini sürdürme gibi temel ihtiyaçlarını karşıladığı birincil yer ve çevredir.” (Kılıçarslan, 2008, s. 23).

Literatür taramasına göre, çocuklar problemlerin çözüm yollarını ailelerinden öğrenir. Çünkü ilk sosyalleştikleri yer aileleridir. Genlerle geçen bazı özelliklerin olması ve kişinin davranışlarını kazandığı kritik zamanı ailesiyle geçirmesi kişiliğimizin ailemizde şekillenmemesini imkansız kılıyor. Çocuk yetiştirmede ebeveyn tutumu çok önemlidir. Baskıcı ve hoşgörüsüz bir ortamda büyüyen çocuklarda özgüven eksikliği vardır. İnsanlar kolayca yönlendirirler, hassas bir yapıları vardır. Şiddetli reddedici aile ortamında yetişen çocuklar sinirlidir, uyumsuzdur, çetelere üye olma eğilimleri vardır. Dengesiz, tutarsız, kararsız aile ortamında yetişen çocuk neyin doğru neyin yanlış olduğunu bilemez, annesiyle babasının ruhsal durumuna göre hareket eder. Koruyucu bir aile ortamında yetişen çocuğun özgüveni eksiktir, sosyalleşmede problem yaşar. Aşırı hoşgörülü aile ortamında büyüyen çocuklar anne ve babaya hükmeder, şımarıktır ve problem davranışlar sergiler. Mükemmeliyetçi aile ortamında yetişen çocuklar sert, hoşgörüsüzdür. Hep en iyisini isterler ve mutsuz olurlar. Kabul edici, güven verici, hoşgörülü, demokratik aile ortamında yetişen çocuk sosyalleşmiş, saygılı, mutlu, özgüven sahibidir ve kendini kontrol edebilir. Sorumluluklarının bilincindedir, girişkendir, yaratıcıdır.

Tabak’a (2007) göre “çocukların davranış sorunları ile anne babaların çocuk yetiştirme tutumlarından aşırı koruyucu anne baba tutumu, ev kadınlığını reddetme tutumu, geçimsiz anne baba tutumu, baskıcı anne baba tutumu ve demokrat anne baba tutumu arasında anlamlı fark bulunamamıştır”. Yapılan bu araştırmada, otokratik ve ilgisiz ailelerin çocuklarının davranış puanları arasında pozitif, anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. Demokratik ebeveyn tutumu sergileyen ailelerinin çocuklarının davranışları ilgisiz ve otokratik tutum sergileyenlere nazaran daha iyidir. Demokratiklik düzeyi ile davranış puanı arasında pozitif, anlamlı bir ilişki vardır. Bu sonuç Tabak’ın (2007) araştırmasına ters düşmektedir.

Tabak'ın araştırmasına göre (2007) demokratik tutumları olan ana babaların sayısı, otoriter tutumları olanlardan daha fazladır. Bu çalışmadaki bulgular Tabak'ın çalışmasıyla (2007) benzerdir.

“Çocuğun anne babanın kendi arasındaki kararsızlık ve değişken tavrı karşısında ne yapacağını bilememesi iç çatışmaların, huzursuzlukların oluşmasına neden olmaktadır ” (Yavuzer, 2005, Akt: Tabak, 2007). Bu çalışmadaki bulgulara göre anne ve babalar aynı tutumu sergilememektedir. Bu durum çocuklardaki istenmeyen davranışların nedeni olabilir.

“Günümüzde tam gün dışarıda çalışan kadın sayısının giderek artması, bebeğin doğumundan kısa süre sonra çoğu annenin çalışma hayatına dönmesi kadar, kadın-erkek eşitliğinin özellikle gelişmiş ülkelerde yaygın biçimde benimsenmesi babaları çocuğun yaşamında çok önemli bir yere getirmiştir.” (Bach, 1946, Akt: Ekşi, 1990). “Çeşitli araştırmalarda babanın olumlu ilgisi ve sevgisi ile çocukların yaşlılarıyla iyi ilişki kurabilmesi, liderlik, uyum yeteneği ve olumlu cinsel kimlik gelişimi arasında ilişkiler bulunduğu gösterilmiştir.” (Pringle MK., 1978, Akt: Ekşi, 1990). Bu araştırma bulgularına göre ilkökul çocuğun psikolojisine babanın etkisi anneye göre daha fazladır.

“Toplumun ve ana babanın kız ve erkek çocuğuna karşı tutumları değişiktir. Örnek ve arkadaşlarının yaptığı anket sonucuna göre, geleneksel kesimde erkek cinsi çok daha üstün tutulmaktadır.” (Tezcan, 1974, Akt: Ekşi, 1990). Yapılan bu çalışmaya göre cinsiyete göre ilgisiz, otoriter ve demokratik ebeveyn tutumunda değişiklik olmamaktadır. Bu sonuç Tezcan'nın (1974) ve Örnek'in (1972) düşüncesine ters düşmektedir.

Odabaşı'nın araştırmasına göre (2013) ana-baba tutumu ve sınıf düzeyi etkileşimi açısından duygusal zeka ölçeği puanlarında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Yapılan bu çalışmaya göre yaşa göre demokratik ebeveyn tutumu farklılaşmazken ilgisiz ve otoriter ebeveyn tutumu farklılaşmaktadır. 8 yaşındaki çocuklara, 10 yaşındaki çocuklara nazaran daha ilgisiz davranılmaktadır. Yaşı 10 olan çocuklara yaşı 6, 8, 9 olanlara göre daha az baskıcı bir tutum sergilenmektedir. Odabaşı'nın bulgularına bu çalışmanın bulguları ters düşmektedir.

Tezel Şahin ve Özyürek'e (2005) göre annelerin öğrenim düzeyleri yükseldikçe çocuklara karşı demokratik tutumları artmakta, babaların ise demokratik tutumları öğrenim düzeyinden etkilenmemektedir. Yapılan bu çalışmada, ilgisiz ve otoriter

ebeveyn tutumu annenin eğitim durumuna göre farklılaşmazken demokratik ebeveyn tutumu annenin eğitim durumuna göre farklılaşmaktadır. Eğitim düzeyi lise ve ortaokul olanlar, eğitim düzeyi ilkokul terk olanlardan daha demokratiktir. Bu sonuç Tezel Şahin ve Özyürek'in araştırmasıyla (2005) benzerdir. Yapılan bu araştırmada, ilgisiz, otokratik ve demokratik ebeveyn tutumu ise babanın eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır. Bu sonuç, Tezel Şahin ve Özyürek'in araştırmasına (2005) ters düşmektedir.

Güneysu (1986), tek çocuklu ailelerde ana baba tutumlarının çok çocuklu ailelerde olduğundan daha demokratik olduğunu ve çocuk sayısı arttıkça hem annenin hem de babanın demokratik olmaktan uzaklaştığını görmüştür. Bunun yanı sıra, ana baba tutumları demokratikleştikçe ailenin tek çocuğu gençlerin kendilerini kabul düzeyinin arttığını ortaya koymuştur (Şimşek, 2006). Yapılan bu araştırmaya göre ilgisiz ve otokratik ebeveyn tutumu kardeş sayısına göre farklılaşmazken demokratik ebeveyn tutumu kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır. 4 kardeş olanlara, 5 kardeş ve üzeri olanlardan daha demokratik davranılmaktadır. Bu araştırmaya göre sonuçlar benzerdir.

Psikolog Hoffman'a göre tam zamanlı ev hanımlığı yapan anneler çalışan annelere göre hem otoriter hem de serbest bir tutum sergiliyorlar (Yeşilyaprak, 2005). Yapılan bu araştırmaya göre ebeveyn tutumu öğrencilerin annesinin ve babasının mesleğine göre farklılaşmamaktadır. Bu araştırmadaki bulgular Hoffman'ın (2000) görüşüne ters düşmektedir; çünkü çalışan annelerle çalışmayan annelerin çocuklarına sergiledikleri tutum arasında fark çıkmamıştır.

Yörükoğlu'na (1992) göre "yoksul ailede çocuk ana babadan ne denli uzak durursa o denli iyidir. Çocuk ancak yaramazlık yaptığında göze görünür. Baba büyük çocuklara pek yüz vermez, okul durumları ile ilgilenmez". Yapılan bu araştırmaya göre, ilgisiz ebeveyn tutumu ortalama gelire göre farklılaşırken, otokratik ve demokratik ebeveyn tutumu puanları öğrencilerin ailelerinin ortalama gelirine göre farklılaşmamaktadır. Bu sonuç Yörükoğlu'nun (1992) düşünceleriyle benzerdir.

Sadık'ın araştırmasına göre (2000) öğretmenler sınıf yönetimini sağlamada kendilerini yeterli düzeyde bulmuşlardır. Yapılan bu araştırmaya göre sınıflarda problem davranışlar az görülmektedir. Dolayısıyla bulgular benzerdir.

İlkokulda görülen davranış problemleri şunlardır: gereksiz konuşma, şikayet, parmak kaldırmadan konuşma, dolaşma, başka şeylerle ilgilenme, arkadaşının eşyasını

izinsiz alma, yerlere çöp atma, uygunsuz söylemlerde bulunma, fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, uygunsuz oturma, tükürme, duygunun uygunsuz dışa vurumu, ders araç gereçlerini getirmeme, derse gecikme, tepkisiz kalma, sıranın altında yemek yeme, sınavda kopya çekme, altına kaçırma, öğretmenine küsme, grup faaliyetlerinden kaçmaya çalışma, sınıftan aniden çıkıp sınıfa gelmeme, hırsızlık. Benzer araştırmalarda görülen “söz verilmeden konuşma” davranışı (Keskin, 2002; Geiger, 2000; Kahraman, 2006; Akt: Çapri, Balcı & Çelikkaleli, 2010) bu çalışmada da sınıf içinde sıklıkla yapılan öğrenci davranışı olarak görülüyor.

Tümkiye'nin araştırması (2005) öğretmenlerin sahip oldukları sosyodemografik özelliklerden; çocuk sayısı, çalışma yılı, işi isteyerek seçip seçmeme, öğrenci sayısı, okulların sosyo-ekonomik düzeyi gibi değişkenler ile sınıf içi disiplin anlayışları arasında önemli bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Cinsiyet ve medeni durum ile sınıf içi disiplin anlayışları arasında ise önemli bir ilişki bulunmamıştır. Çapri, Balcı ve Çelikkaleli'nin (2010) araştırmasında sınıf ve branş öğretmenlerinin sınıf içi istenmeyen davranışların görülme sıklığına ilişkin görüşleri arasında cinsiyet, yaş ve mezun olunan okul türü değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu ve bu değişkenlerin sınıf içinde görülen istenmeyen davranışlar üzerinde farklı etkilere sahip olduğu görülmüştür. Bayan ve yaşı fazla olan öğretmenlerin sınıflarında istenmeyen davranışlar daha az görülmektedir. Mezun oldukları okul türü farklılaşma yaratmamıştır. Yapılan bu araştırmadaki bulgular, Tümkiye'nin araştırmasındaki (2005) bulgulara benzer olmasına rağmen, Çapri, Balcı ve Çelikkaleli'nin araştırmasındaki (2010) bazı bulgulara ters düşmektedir. Bu araştırmada, davranış puanları öğretmenlerin cinsiyetine ve eğitim düzeyine göre farklılaşmazken öğretmenlerin branşına ve kıdemine göre farklılaşmaktadır. Kıdemi 1-2 yıl olan öğretmenlerin öğrencilerinin davranış puanları; kıdemi 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 16-20 yıl olan öğretmenlerin öğrencilerinin davranış puanlarından düşüktür. Kıdemi 11-15 olan öğretmenlerin öğrencilerinin davranış puanları kıdemi 3-5 ve 21 yıl-üzeri olanlara göre daha yüksektir. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin davranış puanları, branş öğretmenlerinin öğrencilerinin davranış puanlarından yüksektir. Bu sonuca göre ilkokul öğrencilerinin sınıf öğretmenleriyle iletişimi branş öğretmenlerinden daha iyidir. Bu durum sınıf öğretmenlerinin ilkokul öğrencileriyle geçirdikleri zaman fazlalığı nedeniyle çocuğu daha iyi tanınmasından kaynaklanabilir.

Sadık'ın araştırmasına göre (2000) sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu problem davranışları sergileyen öğrencilerin erkek olduğu görüşündedir. Yapılan bu araştırmaya göre öğrencilerin davranış puanları öğrencilerin yaşlarına göre farklılaşmazken öğrencilerin cinsiyetine göre farklılaşmaktadır. Kız öğrencilerin davranış puanları, erkek öğrencilerin davranış puanlarından yüksektir. Dolayısıyla bulgular benzerdir.

Frak ve Mark ise, eğitim durumu düşük olan ailelerin, çocukları ile düzgün ilişki kuramadıklarını ve çocukların da saldırgan ya da içe kapanık olduklarını vurgulamıştır (Gürsoy, 2006, Akt: Tabak). Yavuzer'in (1988) araştırmasına göre suçlu deneklerin anne ve babalarının öğrenim durumları ülkemiz standartlarının altındadır. Yapılan bu araştırmaya göre öğrencilerin davranış puanları öğrencilerin babalarının ve annelerinin eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır. Bu sonuç Yavuzer'in (1988) ve Gürsoy'un çalışmasıyla (2006) benzerdir.

Yavuzer'in (1988) araştırmasına göre, aile kalabalıklığına ailedeki kardeş sayısı açısından bakıldığında suçlu deneklerin %62,5'inin dört ya da daha fazla kardeşe sahip oldukları dikkati çeker. Yapılan bu araştırmaya göre kardeş sayısı öğrenci davranışlarını etkilemektedir. Bu sonuç Yavuzer'in çalışmasıyla (1988) benzerdir. 1 kardeş ve 2 kardeş olanların, 5 kardeş ve üzeri olanlara göre davranış puanları daha yüksektir. Bu durum kardeş sayısı arttıkça ebeveynin çocuğa gösterdiği ilginin, çocukla geçirdiği zamanın azalmasından kaynaklanabilir.

Yavuzer'in araştırmasına (1988) göre suçlu deneklerin babalarının %95,4'ünün çalıştığı, çalışanların %54,5'inin de çiftçi olduğu saptanmıştır. Suçlu gruplar ele alındığında mala ilişkin suçlu grupların dışındaki bütün gruplarda, babası çiftçi olan deneklerin çoğunluğu oluşturduğu görülür. Yapılan bu araştırmaya göre, öğrencilerin davranışları annenin mesleğine ve babanın mesleğine göre farklılaşmaktadır. Annesi çiftçi olanların davranış puanları; annesi çalışmayanlara, memur olanlara ve işçi olanlara göre daha düşüktür. Babası memur olanların davranış puanları, babası çiftçi olanlardan yüksektir. Çiftçi ailelerin çocuklarında davranış bozukluğu daha fazla görülmektedir. Bu bulgular Yavuzer'in (1988) çalışmasıyla benzerdir. Bu durum çocuklara ilgi azlığından, ebeveyn ve çocukların aynı odada uyumasından ve çocukların insanlardan daha çok hayvanlarla iletişim halinde olmasından, onların hareketlerini izlemesinden kaynaklanabilir.

Yörükoğlu'na (1992) göre yoksul çocuk sokakta yaşar, çevrenin bütün olumsuz etkilerine açıktır. Başına buyruk davranmak ister. Annesine karşı gelir. Yavuzer'e (1988) göre suçlu çocuğun ev koşullarının ilki ve en belirgin olanı, ailenin parasal durumudur. Yapılan bu araştırmaya göre, ilkokul öğrencileri üzerinde ortalama gelir, davranışları etkilememektedir. Bu sonuç, Yörükoğlu'nun (1992) ve Yavuzer'in (1988) düşüncesine ters düşmektedir.

6. ÖNERİLER

6.1. Öğretmenlere ve İdarecilere Yönelik Öneriler

1. Velilere ebeveyn tutumunun önemiyle ilgili seminer verilmelidir. Anne baba olmanın sadece örnek olarak değil, okuyarak olduğu anlatılmalıdır.

2. Öğretmenler kuralları öğrencilerle birlikte kararlaştırmalı, tutarlı olmalı, çocuğun kişiliğini değil davranışını eleştirmelidir, çocuklar iyi olan davranışlarında ödüllendirilmelidir.

3. Okul, aile, öğretmen işbirliği sağlanmalı, velilerle öğrencilerin dahil olduğu yarışmalar, kurslar, geziler daha sık yapılmalıdır. Böylece veli kendini okulun bir parçası olarak görecektir, çocuğuyla da iyi bir iletişim için fırsat doğacaktır.

4. Çocuğun davranışlarıyla ilgili sık sık veli haberdar edilmelidir.

5. Velilerle ilgili bilgi toplanmalı, öğrencilerin ailelerini tanımak amacıyla evlerine ziyaretler yapılmalıdır. İhtiyacı olan velilere rehberlik hizmeti verilmelidir.

6. Özellikle köylerde gerek ailelere gerekse çocuklara eğitici kurslar verilmelidir. Rehberlik hizmetinden köylerdeki veli ve çocukların da yararlanması sağlanmalıdır. Köylere en az haftanın bir günü rehber öğretmen görevlendirilmelidir.

7. Sınıf Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerin rehberlik dersi ders yükü arttırılmalı; sadece teorik değil uygulama da yaptırılmalı ve otizm, hiperaktivite bozukluğuna sahip öğrencilerin eğitimiyle ilgili dersler konulmalıdır.

8. Sınıf Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerin staj dersi ders yükü arttırılmalı, öğretmen adaylarına çocuklarla daha fazla vakit geçirmeleri için fırsat verilmelidir. Öğretmen adaylarının hem merkez okullarda hem de birleştirilmiş sınıflı köy okullarında staj yapmaları sağlanmalıdır.

6.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Araştırma farklı illerde bulunan ilkokullarda yapılırsa daha kapsamlı olabilir.

2. Ana baba tutumu envanteri birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine uygulanacaksa araştırmacının öğrencilere tek tek uygulaması daha anlamlı olacaktır. Öğrenciler envanterin maddelerini anlamakta güçlük çekmişlerdir.

3. Ebeveyn tutumuyla ilgili yaşa hitap eden ana baba tutum envanterleri geliştirilmelidir.

4. Yavuzer'in (1988) çalışmasındaki demografik değişkenlerden "öğrencinin ailesindeki birey sayısı, evindeki oda sayısı, evde yatak odasını kimlerle paylaştığı" gibi değişkenler bir sonraki araştırmaya dahil edilirse daha faydalı olabilir.
5. Araştırmacı; öğretmen bilgi formuna yaş, medeni durum, demokratiklik ve otokratiklik düzeyi, tükenmişlik düzeyi gibi demografik değişkenleri de eklemelidir.

KAYNAKLAR

- Adler, A. (1996). Sorunlu Okul Çocuğu (K. Şipal, Çev.). (1. basım). İstanbul: Cem Yayınevi, 1-301
- Bakırcıoğlu, R. (2002). Çocuk Ruh Sağlığı ve Uyum Bozuklukları. (1. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık, 39-134
- Cüceloğlu, D. (2006). Başarıya Götüren Aile. (1. basım). İstanbul: Remzi Kitabevi, 11-136
- Çapri, B., Balcı, A., ve Çelikkaleli, Ö. (2010). İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2), 89-102.
- Dökmen, Ü. (2002). İletişim Çatışmaları ve Empati. (20. baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık, 1-317
- Ekşi, A. (1990). Çocuk, Genç, Ana Babalar. (1. baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi, 11-269
- Ertuğrul, H. (2005). Anne Baba Eğitiminde Yeni Teknikler. (4. basım). İstanbul: Timaş Yayınları, 7-198
- Girgin, A. (2006). Çocuğumu Anlıyor Muyum. (1. baskı). İstanbul: Kariyer Yayıncılık, 9-196
- Gürsoy, S. (2006). Anne-Baba Rehberliği İçin İpuçları. Yeni Eğitim, 16, 57-59
- Güvenir, T. (2006). Okullarda Akran İstismarı. İlköğretmen, 2, 17-19
- İzgi, M. (2009). Kızımı Yetiştiriyorum. (23. baskı). İstanbul: Türdav Yayın Grubu, 17-472
- Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kaya, A., Bozaslan, H., ve Genç G. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Anne-Baba Tutumlarının Problem Çözme Becerilerine, Sosyal Kaygı Düzeylerine ve Akademik Başarılarına Etkisi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, 208-225
- Kılıçarslan, F. (2008). Çocuğumu Nasıl Eğitimeliyim. (1. baskı). İstanbul: Turkuaz Kitaplığı, 11-129
- Kılıçcı, Y. (2006). Okulda Ruh Sağlığı. (5. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık, 57-159
- Köknel, Ö. (1993). İnsanı Anlamak. (4. basım). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 231-320
- Odabaşı, B. (2013). İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeylerinin Ana Baba Tutumları Açısından İncelenmesi. Anadolu Journal of Educational Sciences International, 3(2), 33-51

- Özyürek, A. ve Tezel Şahin, F. (2005). 5-6 Yaş Grubunda Çocuğu Olan Ebeveynlerin Tutumlarının İncelenmesi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(2), 19-24
- Sadık, F. (2000). İlköğretim I. Aşama Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Gözlemledikleri Problem Davranışlar. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Şimşek, A. (2006). Duygusal Zekanın, Ana-Baba Tutumunun ve Doğum Sırasının Tercih Edilen Liderlik Tarzına Etkisi. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Tabak, N. (2007). İlköğretim I. Kademedeki Davranış Sorunları Olan Çocukların Anne-Baba Tutumları. Yüksek lisans tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Tümkaya, S. (2005). Öğretmenlerin Sınıf İçi Disiplin Anlayışları ve Tükenmişlikle İlişkisi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 44, 549-568
- Vural, B. (Ed.). (2005). Aile Okul Birlikteliği. (3. baskı), İstanbul: Hayat Yayıncılık, 131-165
- Yavuzer, H. (1988). Çocuk ve Suç. (4. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi, 17-288
- Yavuzer, H. (1999). Çocuk Psikolojisi. (18. basım). İstanbul: Remzi Kitabevi, 15-346
- Yeşilyaprak, B. (2005). Çalışan Anne ve Çocuk. (1. baskı). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 9-160
- Yörükoğlu, A. (1992). Değişen Toplumda Aile ve Çocuk. (4. baskı). İstanbul: Özgür Yayın Dağıtım, 13-270
- Darçın, Z. (11 Temmuz 2012). Sınıfta İstenmeyen Davranışların Önlenmesinde Pozitif Disiplin, 2 Haziran 2013, <http://zeynepdarcin.blogspot.com.tr/2012/07/sinifta-istenmeyen-davranislarin.html>
- Gürses, G. (6 Kasım 2007). 6-9 Yaş Gelişim Özellikleri, 9-12 Yaş Gelişim Özellikleri, İlköğretim Çağı Çocuğunda Yaygın Biçimde Görülen Sorunlar, 2 Haziran 2013, http://g.gurses.tripod.com/o_rehberlik.htm
- Ana Baba Tutum Envanteri, (b.t). 2 Haziran 2013, mebk12.meb.gov.tr/meb.../20085736_anababatutumenvanteri.doc

EKLER

Saygıdeğer öğretmenim;

Elinizdeki ölçme aracı sınıfta istenmeyen davranışların aile ile ilişkisini ortaya koymayı amaçlayan bir araştırmaya veri toplamak amacıyla geliştirilmiştir. Toplanan veriler toplu bir şekilde analiz edileceği için adınızı yazmanıza gerek yoktur. Bütün bilgiler sadece bir çocuğa ait olacaktır. İlk üç sayfayı öğretmenler, son iki sayfayı öğrenciler doldurmalıdır.

Ölçme aracına verdiğiniz içten yanıtlar ve değerli katkılarınız için çok teşekkür eder, saygılar sunarım.

Gizem CENGİN ÜNÜVAR
Yüksek Lisans Öğrencisi

EK-1

ÖĞRETMEN BİLGİ FORMU

1) Mesleki kıdeminiz

- 1-2 yıl 3-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl 21 yıl ve üzeri

2) Cinsiyetiniz

- Kadın Erkek

3) Branşınız

- Sınıf Öğretmenliği Branş Öğretmenliği

4) En son mezun olduğunuz eğitim düzeyi

- Önlisans Lisans Yüksek Lisans

EK-2**İSTENMEYEN DAVRANIŞLAR ÖLÇEĞİ**

İstenmeyen Davranış: Dersin akışını bozan, hedef davranışlara ulaşmayı zorlaştıran veya engelleyen her davranış.

ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:

Sınıfta vuku bulması olası istenmeyen davranışlar	Davranışların Gösterilme Derecesi				
	Sol tarafta yer alan olası istenmeyen davranışların sınıfınızda yukarıda ismi yazılı öğrenci tarafından ne derecede yapıldığına ilişkin uygun seçeneği işaretleyiniz.				
	HİÇ	AZ	ORTA	ÇOK	AŞIRI
1) Gereksiz Konuşma (Sohbet, arkadaşlarına not yazma)					
2) Şikayet					
3) Parmak Kaldırmadan Konuşma					
4) Dolaşma (Sıralardan atlama, ders sırasında kalem açmak için çöp tenekesinin yanına gitme, gereksiz öğretmen masasına gelmek)					
5) Başka Şeylerle İlgilenme (Arkaya dönme, defterini karalama, camdan bakma)					
6) Arkadaşının Eşyasını İzinsiz Alma					
7) Yerlere Çöp Atma					
8) Uygunsuz Söylemlerde Bulunma (Ters cevap verme, yalan söyleme)					
9) Fiziksel Şiddet (Cimcikleme, öğretmenine saldıрма, saç çekme, birbirlerinin eteklerini kaldırma, arkadaşlarının eşyalarını atma, kırma)					
10) Psikolojik Şiddet (Küfür, lakap takma, fikirlerini kabul ettirmeye çalışma)					
11) Uygunsuz Oturma					
12) Tükürme					

Sınıfta vuku bulması olası istenmeyen davranışlar	Davranışların Gösterilme Derecesi				
	Sol tarafta yer alan olası istenmeyen davranışların sınıfınızda yukarıda ismi yazılı öğrenci tarafından ne derecede yapıldığına ilişkin uygun seçeneği işaretleyiniz.				
	HİÇ	AZ	ORTA	ÇOK	AŞIRI
13) Duygunun uygunsuz dışa vurumu (Gülme, ağlama taklidi, sinir krizi geçirme)					
14) Ders Araç Gereçlerini Getirmeme					
15) Derse Gecikme					
16) Tepkisiz Kalma (Bomboş oturma, boş gözlerle bakma)					
17) Sıranın Altında Yemek Yeme					
18) Sınavda Kopya Çekme					
19) Altına Kaçırma					
20) Öğretmenine Küsme					
21) Grup Faaliyetlerinden Kaçmaya Çalışma					
22) Sınıftan Aniden Çıkıp Sınıfa Gelmeme					
23) Hırsızlık					

EK-3

ÖĞRENCİ BİLGİ FORMU

1) Öğrencinin yaşı

6 7 8 9 10 ve üzeri

2) Cinsiyeti

Kız Erkek

3) Babanın eğitim düzeyi

İlkokul Terk İlkokul Ortaokul Lise Önlisans Lisans Yüksek Lisans

4) Annenin eğitim düzeyi

İlkokul Terk İlkokul Ortaokul Lise Önlisans Lisans Yüksek Lisans

5) Kardeş sayısı

1 2 3 4 5 ve üzeri

6) Annenin mesleği

Serbest Meslek Esnaf Çiftçi Memur İşçi Çalışmıyor

7) Babanın mesleği

Serbest Meslek Esnaf Çiftçi Memur İşçi Çalışmıyor

8) Ortalama Gelir

0-1000 1001-2000 2001-3000 3001-4000 4001-5000 5001-üstü

EK-4

ANA BABA TUTUM ENVANTERİ

Aşağıda anne ve babanız ile ilgili bazı ifadeler bulunmaktadır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri kendi anne ve babanızı düşünerek dikkatle okuyun ve aşağıda verilen ifadelerin anne ve babanızın davranışına ne kadar benzediğini düşünün. Annenize benziyorsa anne yazan seçeneğini, babanıza benziyorsa baba yazan seçeneğini, ikisine de benziyorsa annem ve babam seçeneğini, ikisine de benzemiyorsa ikisi de değil seçeneğini işaretleyin.

- 1) Yemeği hazırlamadığı için aç kaldığım olmuştur.
a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil
- 2)Ailemizi ilgilendiren konularda benim düşüncemi sorar.
a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil
- 3)Bütün gün sokakta dolaşmama aldırış etmez.
a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil
- 4)Sevmediğim yemeği zorla yedirir.
a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil
- 5)İyi not almadığımda çok kızar.
a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil
- 6)Çoğu zaman beni dinleyemeyecek kadar meşguldür.
a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil
- 7)Günlük olaylar hakkında anlattıklarımı ilgiyle dinler.
a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil
- 8)Elbiselerimi kirlettiğimde çok kızar.
a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil
- 9)Arkadaşlarımın evimize gelmesinden hoşlanmaz,benim onların evine gitmemi ister.
a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil
- 10)Pis ve düzensiz dolaşmam onu rahatsız etmez.
a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil

Aşağıda anne ve babanız ile ilgili bazı ifadeler bulunmaktadır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri kendi anne ve babanızı düşünerek dikkatle okuyun ve aşağıda verilen ifadelerin anne ve babanızın davranışına ne kadar benzediğini düşünün. Annenize benziyorsa anne yazan seçeneğini, babanıza benziyorsa baba yazan seçeneğini, ikisine de benziyorsa annem ve babam seçeneğini, ikisine de benzemiyorsa ikisi de değil seçeneğini işaretleyin.

11)Sevdiğim her şeyi istediğim kadar yememe kızmaz.

a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil

12)Ancak istediğini yerine getirdiğimde beni öper.

a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil

13)Eve geldiklerinde arkadaşlarıma iyi davranır.

a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil

14)Yaptıklarım ile hep ilgilenir.

a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil

15)Sofrada konuşmama izin vermez

a)annem b) babam c) annem ve babam d) ikisi de değil

ÖZGEÇMİŞ

Gizem CENGİN ÜNÜVAR

İlköğretim Anabilim Dalı

Yüksek Lisans

EĞİTİM

Lisans: Celal Bayar Üniversitesi, Demirci Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü

Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı

Lise: Fatih Anadolu Lisesi

İŞ / İSTİHDAM

2009, Milli Eğitim Bakanlığı Sınıf Öğretmeni (devam ediyor)

KİŞİSEL BİLGİLER

Doğum Yeri ve Yılı: İzmir-03.01.1986

Cinsiyet: Bayan

Yabancı Dil: İngilizce